

Upravnništvo: Ljubljana, Knafljeva 3
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — tel. 3492 in 3392
Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7 — Telefon 2735.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 30 din.
Za inozemstvo 50 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Turško stališče

Italijansko-grški konflikt je prenesel težišče vojnih operacij v neposredno bližino Turčije. Še pred tem pa so se Turčiji na črnomorski strani približale nemške čete, katerih navzočnost v Rumuniji pomeni med drugim posredno vojaško oporo nemškega diplomatskega pritiska na Ankara. Pretekle dni sta vzbujala veliko pozornost bivanje nemškega ankarskega poslanika Papena v Nemčiji in pa parlamentarni otvoritveni govor turškega državnega predsednika İnönüja. Za okvir trenutne presoje turške politike pa sta pomembni še dve novejši informaciji, katerih prva pripoveduje o novih vpoklicih v Turčiji, druga pa — še nepotrjena — o umiku ruskih čet s Kavkaza na turški mej.

Na kratko bi lahko označili trenutno stališče Turčije kot izrazito stališče nevojajoče se države. Tako ga je 1. t. m. označil tudi turški državni predsednik İnönü. Ta označba pomeni lahko več, kakor se to na prvi videz zdi. Sama po sebi se nekaterim opazovalcem turške politike vsiljuje ob njej primerjava s Španijo, katere položaj na drugem koncu Sredozemlja postaja prav tako vedno bolj zanimiv, le da je primerjava med obema mogoča samo v nasprotnem smislu. Niti Turčija, niti Španija nista nevtralnici, niti ena, niti druga nista še v vojni, temveč sta obe tako zveni »nevojajoče se državi« po nedavnem zgledu Italije, ki je prva ustvarila ta pojem. Španija je nevojajoča se država v smislu odmaknitve od nevtralnosti z naslonitvijo na vojni tabor velesil osi, Turčija pa nevojajoča se država v smislu naslonitve na Anglijo kot svojo glavno zaveznico. Na tej osnovi je seveda tudi funkcija obeh držav v sedanjih vojni bistveno drugačna, tako da lahko rečemo, da si glede na ves sredozemski prostor Turčija in Španija držita nekako ravnovesje med obema vojnima taboroma kot njuni sredozemski »končnici«.

Ne le glede na trenutno težišče vojnih operacij v njeni neposredni bližini, temveč tudi po svojem zemljepisnem položaju ob stiku treh kontinentov je ključni položaj Turčije na bližnjem vzhodu izredno pomemben. Zato ne preseneča, ako je ona danes, ko so se vojni dogodki zgostili v bližini njenega interesnega področja, središče zanimanja in pridobivanja vseh interesiranih činiteljev. Stališče, ki ga bo Turčija končno zavzela v sedanjih vojni, zanima v enaki meri Angleže kakor velesil osi ter v enaki meri tudi Rusijo. Njen položaj je obenem važen in kočljiv. Najlaže si ga predočimo, ako se zamislimo v njeno sosedstvo, ki ga trenutno lahko takole razporedimo: nevtralna velesila Rusija, ki se glede na vojno označuje kot »neznanka«, Rumunija, ki ima sedaj na svojem ozemlju nemške čete, Grčija, ki je v vojni z Italijo, Sirija, ki je pod kolebajočim francoskim mandatom, ter več ali manj tajinstvena Irak in Iran. Njena najbolj izpostavljena točka so v sedanjem razvoju Dardanele, področje morebitne neposredne opasnosti pa ves prednjeazijski prostor, kamor se po vsej verjetnosti utegne prenesti vojna vihra z vso silovitostjo.

Končno je v tem izredno važnem in močnem, a obenem tudi izredno kočljivem položaju trenutno turško stališče? Označil ga je 1. t. m. turški predsednik İnönü s besedami, ki bi se dale na kratko takole posneti: zvestoba zvezi z Anglijo in Grčijo ter proučevanje novega položaja, ki je nastal zaradi italijansko-grške vojne, z angleško zaveznico, stališče nevojskovanja ob skrbnem čuvanju neposrednih interesov ter skrb za ohranitev prijateljskih odnosov z Rusijo. Dasi je torej Turčija še vedno samo nevojajoča se država, je po İnönüjevih besedah vendar v glavnem že opredelila svoje stališče v sedanjih vojni, v kolikor ostaja zvesta svoji angleški zaveznici.

Spričo te opredelitve turškega stališča v pogledu zvestobe zaveznikom so se mnogi vprašali, zakaj ni Turčija že priskočila na pomoč svoji grški zaveznici. Ne glede na poluradna pojasnila, ki zatrjujejo, da bi bila Turčija vezana na izpolnitev svojih obveznosti napram Grčiji le v primeru bolgarskega napada na grško ozemlje, si po İnönüjevih ostalih izjavah lahko predstavljamo, kakšen je pravi vzrok tega oklevanja in te previdnosti. Označimo ga lahko z eno samo besedo: Rusija. Zato ni nikogar presenetilo, ako je İnönü ne le zelo spoštljivo, temveč tudi zelo prijateljsko govoril o Rusiji, ko je ugovoril, da so odnosi med obema državama postali v zadnjem času »spet prijateljski in pomeni« sedaj dejstvo, ki je samo po sebi izrednega pomena, pa da sta obe državi »dolžni, da nadaljujeta s takšnimi odnosi ne glede na druge vplive«.

Po teh izjavah lahko torej sklepamo, da so se turško-ruski odnosi zares izboljšali. Prizadevanja v to smer bodo gotovo tvorila največjo turško skrb tudi v bližnji bodočnosti. To velja še posebej v pogledu izločanja tujih vplivov na te odnose, kakor izhaja iz naslednjih İnönüjevih izjav: »Naše stališče ne-

Grški umik do reke Acheron

**Na 150 km dolgi grški fronti so na več krajih hudi boji in srdito topovsko streljanje
Italijani prodrli na grškem levem krilu 32 km daleč**

London, 8. nov. s. (Reuter). Iz angleških vojaških krogov je bilo danes popoldne objavljeno naslednje uradno poročilo o položaju na grško-italijanskem bojišču:

V Epiru Italijani nadaljujejo s pritiskom in so bile grške čete prisiljene, da so se ob obali umaknile nadaljnjih 24 km do reke Acheron. Ta umik je bil izveden s prejšnjih položajev ob reki Kalamas, ki teče vzporedno z Acheronom, in so jo italijanske čete sedaj prekoračile. Skupno so Italijani v tem sektorju fronte doslej napredovali za približno 32 km.

V odseku pri Korici so Grki nekoliko napredovali pri grški vasi Siemnica. Tu stoje sedaj Grki 20 km južno od Korice. Korica sama je še vedno v italijanskih rokah.

S severnega dela fronte je na razpolago le malo informacij. Na nekaj mestih se bore grške čete na albanskih tleh.

V Pindus je položaj nejasen. Alpinski oddelek, o katerega prodoru je bilo poročano, je sicer menda obkoljen, ni pa informacij, koliko mož šteje ta oddelek.

V splošnem je mogoče reči, da so boji v teku na več točkah nad 150 km dolge fronte.

V Grčiji ni mogoča bliskovita ofenziva

Rim, 8. nov. o. (UP.). Direktor Ansaldio piše v »Telegrafu«, o vremenskih prilikah v Grčiji in pravi, da pod takimi okolišninami v Grčiji ni mogoče voditi bliskovite vojne, kakor se je to zgodilo na Poljskem in v Franciji. Vreme je pod vsako kritiko in je zaradi tega tudi letalska akcija omejena. Tanki se v hribovitem terenu sploh ne morejo uporabljati. Vse to povzroča, da se razvijajo operacije zelo počasi.

Slabe prometne razmere v Grčiji

Rim, 8. novembra. A.A. (Stefani) Vojni dopisnik agencije Stefani z grško-albanskega bojišča poroča o prometnih razme-

rah v pokrajini, kjer se razvijajo vojne operacije in poudarja, da je Grčija zelo revna na cestah. Njen prometni sistem tvorita dve žili, ena na vzhodu, druga na zapadu. Obe sta v zelo slabem stanju in sta navezani na prometni sistem Albanije. Vzhodna žila deli Epir od Makedonije in se spušta do Aten na eni strani in nato do Lerina in Korice na drugi strani. Zapadna cesta je samo nadaljevanje ceste, ki gre skozi Agiropastros. Ta cesta vodi skozi Janino do obal Jonskega morja. En del vzhodne žile vodi od Lerina do Soluna. Poleg teh cest je v vsej pokrajini samo nekaj brezpomembnih poti, ki jih sploh ni mogoče uporabljati.

Italijanski pontonski oddelki hitro grade nova prometna sredstva, zboljšujejo prometna sredstva, zboljšujejo prometne zveze, širijo ceste, ali pa prebijajo pota na neprehodnih mestih. Kar se tiče odseka samega, kjer se neposredno razvijajo vojne operacije na vzhodu Mecova, je pri Korici cesta, ki prehaja nato na albansko ozemlje. Tu je glavni odsek Vojuše, ki je cilj sedanjih italijanskih borb, ker je s te postojanke možno razviti manevre v vseh smereh.

Rim se pripravlja na letalske napade

Rim, 8. nov. o. Glede na izjave, ki jih je podal v spodnjem domu podtajnik zunanjega ministrstva Buttler, v katerih je namignil, da ni ne more ovirati Angležev, da ne bi bombardirali tudi Rim, ker sedaj sodelujejo pri napadih na London tudi italijanski letalci, računajo v rimskih krogih z možnostjo, da se ta angleška grožnja v kratkem uresniči. Z vstopom Grčije v vojno je angleško letalstvo dobilo ugodna oporišča za letalske napade na Italijo. V Rimu so bili izdani nujni ukrepi za zaščito pred letalskimi napadi. Hišni lastniki morajo takoj urediti primerna zaklonišča, a tudi protiletalska obramba je znatno ojačena.

Italijanska vojna poročila

Nadaljevanje operacij v Epiru — Bombardiranje trdnjave na Krfu — Uničenje angleških letal nad Krfo — Angleški napad na Brindisi

Rim, 8. nov. br. (Stefani). Vrhovno poveljstvo italijanske vojske je objavilo davi naslednje 154. službeno vojno poročilo:

Na fronti v Epiru se operacije nadaljujejo. Naša letala, ki so morala premagati izredno velike vremenske težave, so bombardirala vozno pot ob Prespanskem jezeru. Bombardirana je bila tudi trdnjava na Krfu in so bili njeni objekti večkrat zadeti. Vsa naša letala so se vrnila v svoja oporišča.

Formacija 6 sovražnih letal je napadla Valono. Sprito odločne letalske in protiletalske reakcije je bila formacija uničena. Sestreljena so bila 4 letala, in verjetno še ostali dve. Del posadke je skočil z letal s padali. Dva angleška pilota sta bila ujeta.

Ponoči so sovražna letala od 3. do 4.30 bombardirala Brindisi. Protiletalsko topništvo jih je sprejelo s srditim ognjem. Odvrglo so tri bombe na železniško postajo in dve zažgalji bombi v njeno bližino. Nekaj škode je bilo na železniških tirih in na vodovodu in poškodovan je bil tudi 1 vagon. V neki stanovanjski hiši je izbruhnil požar, ki pa je bil takoj pogasjen. Žrtev ni bilo.

Mussolini nadziral rimske baterije

Rim, 8. nov. br. (Stefani). Službeno je bilo danes objavljeno, da je ministrski predsednik Mussolini zadnje dni pregledal vse baterije protiletalskega topništva v Rimu, katerim so dodeljeni oddelki miličinskih in vojaških topničarjev.

Povratak italijanskih diplomatov iz Grčije

Rim, 8. nov. j. (Stefani). S posebnim vlakom so davi prispeli v Rim člani italijanskih diplomatskih in konzularnih za-

stopstev v Grčiji. Z njimi je prispela tudi skupina italijanskih državljani, ki so živeli v Grčiji. Tako diplomatski zastopniki, kakor tudi ti begunci, so zadržali uredniki agencije Stefani, da so bili Italijani v Grčiji še pred pričetkom sovražnosti izpostavljeni šikaniranju grških oblastev in žandarmerije in so se večkrat ponavljale v Grčiji protitalijanske demonstracije, med katerimi so Grki uničevali italijanske zastave. Grška oblastva so preganjala celo italijanske redovnike in redovnice. Pet usmiljenih bratov iz samostana na Kreti je bilo vrženih v ječe, med njimi dva v starosti 80 let. Osem italijanskih usmiljenk, dodeljenih italijanski bolnici v Solunu, je delilo isto usodo. Italijanska šola v Solunu je bila zažgana. Šest italijanskih bolnikov, ki so bili v solunski bolnici, je ostalo brez sleherne oskrbe in grški zdravniki so jim celo pljuvali v lice.

Člani vlade v upravi fašistične stranke

Rim, 8. novembra. A.A. (Stefani) Italijanski listi objavljajo, da bodo člani vlade prvič sodelovali v vodstvu fašistične stranke. V bodoče bodo ministri za korporacije, za narodno kulturo, državni podtajnik v notranjem ministrstvu in načelnik štaba fašistične milice pravni člani nacionalnega direktorija fašistične stranke. »Popolno di Roma« piše v zvezi s tem, da bo fašistična stranka na ta način dobila svoje jasno obličje in bo lahko izvajala svoje delo nadzorstva in vzporedjanja na vseh polih narodne delavnosti brez birokratskih ovir. Navzočnost članov vlade v upravi fašistične stranke bo zagotovila enotnost v vodstvu politične delavnosti, ker so člani vlade v neposredni zvezi s posameznimi vejami nacionalnega dela in življenja.

Grška poročila

Na vsej fronti hudi topniški boji — Devet italijanskih tankov uničenih — Italijanski napad na Krf

Atene, 8. nov. br. (At. ag.). Vrhovno poveljstvo grške vojske je v pretekli noči objavilo svoje 12. službeno vojno poročilo, ki v njem pravi:

vojevanja izključuje seveda brez izjeme sleherno uporabo našega ozemlja ter našega pomorskega in zračnega prostora, kakor ga bo izključevalo tudi v bodoče vse dotlej, dokler ne bomo sami posegli v vojno. Še nepotrjena vest o umiku ruskih čet s Kavkaza bi potrjevala ugoden učinek teh izjav v Moskvi. Pomirljive pa so za Turčijo tudi najnovejše izjave predsednika SSSR Kalinina, v kolikor brez slehernega dvomja znova poudarjajo rusko »strogo nevtralnost«, ki je seveda glede na ruske interese tudi »čujoča nevtralnost«.

Na vsej fronti so se podnevi razvijali hudi topniški boji. Na fronti v Epiru je bil odbit lokalni sovražni napad na grške postojanke. V noči na 6. november sta dva oddelka grške pehote in pionirjev z določnim in nenadnim napadom uničila 9 italijanskih tankov, ki so bili poškodovani v bojih 3. novembra.

Italijansko letalstvo je bombardiralo Krf ter nekaj vasi v notranjosti dežele. Nekaj ljudi je bilo ubitih in ranjenih. Vojaški objekti nikjer niso bili poškodovani. Protiletalsko topništvo je na fronti sestrelilo 1 italijanski bombnik.

Carigrad, 8. nov. br. (CBS.). Tu se je danes izvedelo, da so grške čete davi nadaljevale ofenzivo na lerinskem sektorju. Pri nekem napadu jim je uspelo zavzeti spet nekaj višin nad Korčo. 75 Italijanov je bilo pri tem ujetih, med njimi 1 major in 4 drugi oficirji.

Atene, 8. nov. j. (Ass. Press). Grške vojaške sile so zelo ojačile svojo glavno utrdbeno črto ob Jonskem morju, da bodo lahko uspešno kljubovale pritisku italijanske armade, ki je povsem videzu že pričela svojo veliko ofenzivo. Italijani z velikimi silami na kopnem in iz zraka neprestano napadajo grške pozicije. Na nekaterih točkah frontnega odseka je italijanska ofenziva že zadela na glavne grške sile. V prvi vrsti je prišlo do večjega spopada na skrajnem levem krilu. Grške čete so se tamkaj nekoliko umaknile ter zasedle nove postojanke v drugi utrjeni črti.

Nevtralni opazovalci poročajo, da so se grške čete v teh pozicijah močno utrdile. Za njihovo obrambo je zelo ugodna tudi oblikovitost terena. Na obeh straneh obdajajo grške postojanke na tem sektorju zelo razčlenjena gorovja, ki bodo Italijanom nedvomno zelo otežkočala normalni razvoj vojaških operacij. Po mnenju teh opazovalcev bodo z italijanske strani potrebne zelo velike sile, ako bodo hoteli prisiliti Grke tu k nadaljnjemu umiku.

Po zadnjih vesteh je grško topništvo zavzelo pozicije, iz katerih obvladuje Korico.

London, 8. nov. s. (Reuter). Tukajšnje grško poslanstvo je prejelo od grške vlade telegram, ki z ozirom na razna netočna poročila, ki so bila razširjena v inozemstvu ugotavlja:

Popolnoma netočne so vesti, da bi se bile angleške čete v Grčiji izkrcale pred italijanskim napadom na Grčijo. Nedvomno je ugotovljeno, da zaradi zelo strogega izvajanja nevtralnosti s strani Grčije niti en angleški vojak ali mornar ni bil na grškem ozemlju, ko se je italijanski napad pričel. Trajalo je tudi nekaj časa, predno so se angleške čete izkrcale na Kreti Italijansko vojno brodovje je imelo priliko,

da poskusi njihovo izkrcanje preprečiti, vendar ni stopilo v akcijo.

Letališče v Valoni močno obstreljevano

Atene, 8. novembra. s. (Reuter). Glavni stan angleškega letalstva v Grčiji je objavil danes popoldne svoj prvi komunikat. V njem javlja, da so v sredo angleški bombniki s svojimi oporišči v Grčiji napadli italijansko letališče v Valoni. Letala na letališču so bila bombardirana in obstreljevana s strojnimi, prav tako so angleška letala s strojnimi napadla italijanske letalce na letališču. Protiletalsko obrambo je napad popolnoma presenetil. Več bomb je direktno pogodilo letala na letališču, ki so bila pri tem uničena. Druge bombe so zadele v bližino letal. Italijanska lovka letala so skušala napadalec preganiti, vendar brez uspeha. Vsa angleška letala ki so se udeležila tega napada, so se vrnila v svoja oporišča. En angleški letalec je bil ubit od krogle iz strojnece.

Del Krfa v razvalinah

Atene, 8. novembra s. (Reuter). Neki inozemski novinar, ki je prispel iz otoka Krfa semkaj, pripoveduje, da je mesto Krf v dosedanjih letalskih napadih močno trpele. Del središča mesta je v razvalinah. Tudi mestna katedrala je poškodovana. Med prebivalstvom doslej ni bilo mnogo žrtev, ker so se ljudje med napad: poskrili v zaklonišča.

Italijanski ujetniki

Atene, 8. novembra s. (Reuter). V neko mesto v notranjosti Grčije je prispelo 100 italijanskih vojni ujetnikov z bojišča ob albanski meji.

Amerika povečala pomoč Angliji

Angliji in Kanadi bo odstopila polovico vseh svojih vojnih industrijskih proizvodov

Washington, 8. nov. br. (Reuter). Prezident Roosevelt je na današnji konferenci z novinarji izjavil, da so Zedinjene države sedaj pripravljene odstopiti Veliki Britaniji in Kanadi polovico vseh svojih industrijskih proizvodov, ki bi jih mogli potrebovati za svoje vojne sile; letala, topove, drugo orožje, strelivo itd. Že sedaj si lahko Velika Britanija in Kanada takoj nabavita 45% vseh teh ameriških proizvodov. Poskrbel pa je, da si bosta lahko v Ameriki nakupili tudi do 50% posameznih vrst izdelkov, a določenih vojnih potrebščin celo nad polovico ameriške produkcije.

Poleg je bilo objavljeno, da je ameriški narodni obrambni odbor danes obvestil angleško nakupovalno komisijo v Ameriki, da sme takoj plasirati svoja naročila glede dodatnih 12.000 letal pri ameriški letalski industriji. Kakor znano, je Roosevelt pred kratkim v Bostonu izjavil, da se bo zavzel za to, da si bo mogla Velika Britanija skupno s Kanado nabaviti v Zedinjenih državah poleg že dogovorjenega števila letal v prihodnjih 12 mescih še nadaljnjih 12.000 letal.

Izjava ameriškega predsednika je vzbudila veliko pozornost v vseh političnih krogih, ker jo je podal neposredno po svoji tretji izvolitvi za predsednika, kar si tolmačijo v tem smislu, da hoče Roosevelt sedaj dejansko zastaviti vse svoje sile, da

bi Zedinjene države čimprej in v čim večji meri podpre Veliko Britanijo v njeni nadaljnji borbi proti velesilama osi. Angleška naročila bodo imela po sklepu ameriškega prioriteta odbora tudi prednost pred vsemi drugimi naročili razen naročili za ameriške vojne sile, v kolikor bo prioritetni odbor tem priznal prioriteto glede posameznih vrst orožja in drugih vojnih potrebščin.

Obrambne priprave

Washington, 8. nov. br. (CBS.). Vojno ministrstvo je objavilo, da bodo v kratkem izdani potrebni ukrepi, na podlagi katerih bo mogoče v prihodnjih štirih mescih poiskati v vojaško službo milijon vojaških obveznikov. Na drugi strani se bodo v kratkem pričele graditi tovarne za izdelovanje topov in drugega orožja. Tovarne bodo zgradili na srednjem zapadu. Stroški za objekte in stroje bodo znašali okrog 115 milijonov dolarjev.

Spremembe v ameriški diplomaciji

Washington, 8. nov. o. »United Press« poroča, da se pripravljajo večje spremembe v ameriški diplomaciji. Doslej pa je zanesljivo znano le toliko, da se dosedanja poslanika v Parizu in Rimu Bullitt in Phillips ne bosta več vrnila na svoji mesti.

Anglija odstopi Ameriki svoja oporišča v Aziji

Pred obnovitvijo pogajanj z Ameriko glede odstopitve angleških oporišč na Daljnem vzhodu

London, 8. novembra. s. (CBS.). V tukajšnjih diplomatskih krogih napovedujejo, da bodo takoj po vrnitvi angleškega veleposlanika lorda Louthiana v Washingtonu obnovljena pogajanja glede odstopitve angleških mornariških oporišč Zedinjenim državam na Daljnem vzhodu. Baje bo Anglija dovolila ameriški vojni mornarici uporabo vseh svojih luk na Daljnem vzhodu in tudi v Avstraliji, predvsem pa v Singapuru.

Obenem govorijo v možnosti, da bodo Zedinjene države stopile v pogajanja z Irsko glede olajšav za ameriške trgovske ladje. Te naj bi kljub ameriškemu nevtralnostnemu zakonu dobile pravico, da plovejo do irskih tuk.

Washington, 8. nov. j. (DNB). Ameriški zunanji minister Hull je glede na vesti o bližnji ureditvi ameriških vojaških oporišč v državah latinske Amerike včeraj izjavil, da se o tem vprašanju že dalj časa vodijo pogajanja med vojaškimi zastopniki Zedinjenih držav ter vojaškimi zastopniki prizadetih južnoameriških republik. V pogajanjih doslej še ni bilo načeto vprašanje suverenosti teh oporišč. Ameriška vlada ne misli skleniti z južnoameriški državami najemniških pogojev za oporišča, kakor jo je sklenila z Anglijo, marveč hoče doseči samo pristanek prizadetih val

za souporabo nekaterih oporišč. Tudi tozadnja pogajanja z Mehiko — je naglasil Hull — dobro napredujejo.

Poslanik Kennedy ne bo odstopil

New York, 8. nov. s. (Reuter). Ameriški veleposlanik v Londonu Kennedy, ki se mudi pravkar v Bostonu, je tam izjavil, da so netočne vesti, da bi nameraval podati ostavko na svoj položaj veleposlanika pri angleški vladi. Kennedy je tudi dejal, da je vedno pripravljen vrniti se v 48 urah na svoje mesto v London, če bi to položaj zahteval.

Argentina išče posojilo v New Yorku

Buenos Aires, 8. nov. j. (United Press). Danes odpotuje v Washington posebna argentinska finančna komisija, ki se bo pogajala z ameriško vlado za posojilo 100 milijonov dolarjev. Ta denar bi se uporabljal za izvedbo velikega finančnega in gospodarskega načrta, ki ga je izdelala vlada, da obvaruje Argentino pred grožnjo težkega gospodarskega kriza.

Ojačeni letalski napadi na angleške ladje

Uničen britanski konvoj na Atlantiku — Napadi na vojaške objekte v Londonu, južni in srednji Angliji ter na večji konvoj ob ustju Temze

Berlin, 8. nov. br. (DNB) Vrhovno poveljevo nemške vojske je objavilo opoldne službeno vojno poročilo, v katerem pravi: Kakor je bilo objavljeno že v posebnem poročilu, so naše pomorske vojske, ki operirajo na Atlantskem oceanu, na severni atlantski poti popolnoma uničile nek britanski konvoj. Pri tem je bilo potopljeno 86.000 ton sovrážnega ladijskega prostora.

Letalske sile so 7. novembra in v noči na 8. november napadle važne vojaške objekte v Londonu, južni in srednji Angliji ter v angleških vodah. V Londonu so spričo napada nastale velike eksplozije v dokih v Tilburyu ter večji in manjši požari, ki so se močno razširili. V tovarnah letalskih motorjev in drugih tovarniških objektih v Coventryu so po napadu nastale eksplozije in velik požar. Naša letala so v nizkih poletih z bombami napadla tudi letališče v Scamptonu, ko so se Angličani baš pripravljali za ponočne napadne polete. Nemški letalci so objekte obstreljevali tudi s strojnimi. Več letal je bilo poškodovanih in v dveh hangarjih je nastal ogenj. V Bristonu je uspelo zadeti več skladišč in jih popolnoma razdejati. V Doveru je bilo mogoče opaziti hude učinke bomb v bližini pristanišč.

Sovražne pomorske sile so se v temi skušale približati flandrijski obali S koncentriranim ognjem topništva vojne mornarice in vojske ter težke protiletalske baterije so bile pregnane.

Skupina strogolovskih letal je, kakor je bilo že objavljeno, ob ustju Temze napadla večji konvoj. Pri tem je bila zadeta in

hudo poškodovana neka 10.000 tonska križarka. Tudi neka trgovska ladja enake velikosti je bila zadeta v kijn, tako, da se je ustavila in močno nagnila na stran. Neke 5000 tonska tovorna ladja je bila zadeta v polno ter se je prav tako ustavila. Na njej je izbruhnil velik požar. Neke nadaljnjih 5000 tonska trgovska ladja se je potopila. Na njej so nastale ogromne eksplozije.

Na morju pred grofijo Norfolk je uspelo potopiti neko sovrážno tovorno ladjo, na neki drugi pa je izbruhnil požar. Nekoliko bolj proti jugu je bila neka 6000 tonska tovorna ladja z dvema bombama tako hudo poškodovana, da se je ustavila, zavila v goste oblake dima. Pri letalskih spopadih, ki so se razvili v okviru teh akcij, je bilo več sovrážnih letal sestreljenih.

V noči na 8. november so angleška letala prodrla nad zapadno Nemčijo ter odvrgla več eksplozivnih in zažigalnih bomb. V nekaj mestih v Porenju so bombe poškodovale stanovanjska poslopja. Nekaj ljudi je bilo ubitih in ranjenih. Skupne izgube sovrážnika so znašale večeraj 11 letal in 1 zaporni balon. 3 nemška letala se pogrešajo. Major Wick je 6. in 7. novembra sestrelil 6 sovrážnih letal in je s tem dosegel svojo 53. letalsko zmago.

Kakor je bilo pred kratkim objavljeno, je bil ob vzhodni obali škotskega potopljene neke 6000 tonski parnik. Ta uspeh je dosegel mornariški poročnik Barth, poveljnik nekega hidroaviona, ki je s tem potopil skupno že 30.000 bruto registerstskih ton sovrážnega ladijskega prostora.

Churchill pripravlja udar proti Irski?

De Valera: „Ne more biti govora o tem, da bi nevtralna Irska kak drugi državi odstopila svoje luke“

London, 8. novembra br. (SDA). Med Irsko in Anglijo je nastala nova napetost, ki je prišla do izraza v večeršnjem govoru irskega predsednika De Valere in v odgovoru ulstrskega guvernerja Cragavona. Ministrski predsednik Churchill je v svojem govoru v tisk namignil, da bi angleške vojske sile potrebovale irske luke za uspešno obrambo vzhodne angleške obale pred nemškimi podmornicami.

Ta izjava je vzbudila v Dublinu veliko vznemirjenje in razširila se se vesti, da pripravlja Velika Britanija udarec proti Irski. Zdradi predsedniških volitev v Zedinjenih državah je bila akcija sicer odložena, sedaj pa baje namerava Anglija pripraviti Irsko k sodelovanju, ali zlepa ali pa z oboroženo silo, ki bi v smeri od Ulstra Irsko okupirala.

Včeraj je o tej stvari govoril v irskem parlamentu ministrski predsednik De Valera, ki je naglasil, da živi irski narod v prijateljskih odnosih tako z Veliko Britanijo, kakor z drugimi narodi. To politiko bo irska vlada nadaljevala in zato tudi ne more biti govora o tem, da bi odstopila kak tuji državi svoje luke kakor je na to namignil v svojem zadnjem govoru angleški ministrski predsednik Churchill. Vsak pritisk na Irsko bi mogel povzročiti samo prelivanje krvi. Irska vlada bo vztrajala pri svoji nevtralnosti politiki, kakor sta jo določila irski narod in parlament.

Odgovor ulstrskega guvernerja

Na govor De Valere je še snoči reagiral ulstrski guverner lord Cragavon, ki je izjavil, da stališče irskega ministrskega predsednika ne more biti s simpatijami spreje-

to v Veliki Britaniji. Anglija se sedaj bori za svojo eksistenco. Irska zato nepošteno postopa, če tako ljubosumno brani svojo nevtralnost. Irski bi morali vedeti, da so na varnem le zaradi tega, ker jih ščitijo Angličani.

Milan, 8. novembra j. (DNB). Po informacijah iz Londona je treba v najkrajšem času pričakovati iznenadne Churchillove akcije proti Irski. Ta akcija se bo opravila z motivacijo, da je bila potrebna zaradi ojačenih akcij nemških podmornic. Ker angleška obramba ne more uporabljati južno obalo Irske za svoje potrebe, ji je tudi v veliki meri onemogočena uspešna akcija proti nemškimi podmornicami, prav tako pa tudi proti nemškemu letalstvu, v prvi vrsti proti njegovim akcijam v Bristolskem kanalu ter kanalu Sv. Jurija.

Kakor naglašajo „Popolo d'Italia“, se je irski problem obravnaval na posebni tajni seji angleškega parlamenta. Več poslancev je ob tej priliki angleško vlado pozvalo, da naj nemudoma prične z energično akcijo proti Irski. Churchill je odločitev o tem načrtu odložil do po volitvah v Zedinjenih državah. Ker imajo Irski v Zedinjenih državah zaradi svoje številne moči tudi dokajšen vpliv v javnem življenju, bi namreč vsaka nasilna akcija proti Irski izzvala v Zedinjenih državah morda nezaželeno reakcijo. Zdar, ko so volitve končane in ima Anglija v Zedinjenih državah trdno zaslombo, pa Churchill po teh pomislekih ni več vezan in ima povsem proste roke za udar na Irsko. Kako se bo našt izvedel, še ni povsem jasno. Najbolj verjetno je, da bo skušala Anglija zasesti samostojno Irsko s četami iz Ulstra, ker bi se ta akcija potem lahko tolmačila kot notranja zadeva Irske.

Vojne akcije nad Nemčije in zasedenim ozemljem

Bombardiranje Kruppovih tvornic v Essenu, industriji v Koelnu, Düsseldorfu in Duisburgu ter podmorniškega oporišča v Lorientu v Franciji

London, 8. nov. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo javlja:

Preteklo noč so angleški bombniki izvedli močan napad na Kruppove tvornice orožja in municije v Essenu. Povzročena je bila resna škoda. Druge skupine letal so bombardirale tvornico sintetičnega goriva v Kölnu ter so povzročile velik požar. Nadalje so bili izvedeni napadi na točilnico v Düsseldorfu, doku v Oberhausen, na kanal Dortmund-Ems ter na rensko pristanišče v Duisburgu.

Pred Dunkerqueom so bile napadene ladje. Letala obalne zaštite in bombnega poveljstva so izvedla skupen koncentriran napad na podmorniško oporišče v Lorientu v Franciji. Bombardiranje je bilo tudi več letališč v Nemčiji in na ozemlju, zasedenem od nemške vojske.

Vsa letala so se vrnila z vseh teh poletov.

London, 8. nov. j. (Un. Pr.) Kakor poroča britansko letalsko ministrstvo, so angleška letala izvršila ponoči dolga polet „na slepo“ skozi debele plasti oblakov in skozi vihar nad berlinsko predmestje Spandau, kjer so bombardirala tovarno letalskih motorjev. Razen tega so bili bombardirani še nekateri nadaljnji vojaški važni cilji in prometne naprave. Zaradi velike oblačnosti ni bilo mogoče točno doznati rezultate bombardiranja.

London, 8. nov. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo javlja, da so pri napadu na Lorient preteklo noč vrgla angleška letala več ton bomb na mornariške delavnice, vojašnice, elektrarno in železniške naprave. Izbruhnil so požari, ki so tilh videla letala na povratku še pol ure daleč.

London, 8. nov. j. (AFI). Angleško letalstvo pripravlja za bodočnost akcije velike razsežnosti. V ta namen so bili orga-

nizirani posebni tečaj, v katerih bo več tisoč mladih ljudi izvežbanih v brezžični navigaciji in poročevalski službi, ki je nujno potrebna v organizaciji množstvenih letalskih napadov na velike daljave. V današnjih londonskih listih objavlja letalsko ministrstvo vabilo na moško mladino v starosti 20 let, naj se v čim večjem številu javi v te tečaje angleškega letalstva.

Včeraj v Londonu

London, 8. nov. s. (Reuter). V Londonu je bil danes dopoldne dvakrat dan letalski alarm, ko so manjše skupine nemških lovskih bombnikov skušale preko obale pri Dungenessu prodrati proti prestolnici. V prvi skupini je bilo samo 6 letal, eno izmed njih je prispelo do londonskega predmestja in je z bombami in strojnimi napadom na višine 700 m potnik na ulici. Nekaj oseb je bilo ranjenih, vendar nihče smrtno. Med drugim alarmom se je mestu približalo 12 nemških lovskih bombnikov v veliki višini. Protiletalsko topništvo je oddalo nekaj saliv.

Zgodaj popoldne je okoli 30 nemških Messerschmittov pri Doveru preletelo Kanal ter se pustilo v borbo z angleškimi lovci tipa Spitfire. Izgleda, da so imeli nemški lovci samo namen, da izzbijajo angleške lovce v borbo nad Kanalom, kakor bi nastopile večje nemške formacije, ki so bile pripravljene za napad. Angleški lovci pri Doveru so kmalu dobili obvestila in so se ponovno spustili v borbo z nemškimi letali, ne da bi se preveč oddaljili od obale. Končno so bila nemška lovska letala prisiljena k umiku.

London, 8. novembra s. (Reuter). Letalsko in notranje ministrstvo javljata: So-

Naš sever za naš jug

Nesreča, ki je zadela zaradi bombardiranja prebivalstvo Bitolja je tudi v naših krajih izzvala globoko sočustvanje z nesrečnimi žrtvami in v vseh slojih našega ljudstva okrepila zavest usodne povezanosti severa in juga naše domovine. Iz krogov naših čitateljev so nam bile sporočene želje, naj se tudi pri nas s skromno podporo spomnimo bitoljskih žrtev. »Jutro« je rado pripravljeno sprejemati zadevne prispevke, ki jih bo poslalo bitoljskemu županu za razdelitev med najbolj siromašne žrtve nesrečnega dogodka.

»Jutro« odpravlja zbirko s svojim prispevkom 1000 din.

vražna letalska aktivnost nad Anglijo je imela danes do 17. manjši obseg. Posamična letala so vrgla manjše število bomb na neko točko ob zapadni angleški obali in na srednjo Anglijo. Ti napadi niso povzročili niti škode niti žrtev.

Dvakrat so sovrážni lovci tipa Messerschmitt in lovski bombniki poskusili prodrati do Londona. Sami malo letal je prodrla do prestolnice. Vrženi so bili manjši število bomb, ki so povzročile malo škode in malo žrtev.

London, 8. novembra s. (Reuter). Letalsko ministrstvo javlja ob 20.45: Doselej je znano, da je bilo danes nad Anglijo sestreljeno skupno 20 nemških letal.

Večje število nemških težkih bombnikov je v spremstvu močnih formacij lovskih letal tekotom dneva ponovno napadlo ladje ob vzhodni in južnovzhodni angleški obali. Ob vsaki priliki so angleška lovska letala stopila v akcijo. Ena sama angleška eskadrila je sestrelila 15 nemških letal.

6 angleških lovskih aparatov z današnjih bojev pogrešamo, toda 2 pilota sta rešena.

Angleška vojna industrija le malo prizadeta

London, 8. nov. s. (Reuter). V nekem govoru v Londonu je izjavil danes notranji minister Morrison, da je bila z dosežanji letalskimi napadi na Anglijo prizadeta samo četrtina enega procenta angleške vojne produkcije.

2.000 napadov na nemške vojaške objekte

London, 8. nov. s. (CBS). Po uradnih informacijah so izvedla angleška letala v dosedanjem poteku vojne skupno približno 2000 letalskih napadov na nemške vojaške objekte. 750 izmed teh napadov je bilo izvedenih na objekte v Nemčiji sami. Od tega je 296 napadov veljalo tovarnam sintetičnega goriva in bencinskih rafinerijam. 28-krat so bili taki objekti napadeni v Hamburgu, 28-krat v Gelsenkirchenu, 22-krat v Hannoveru, po 12-krat v Magdeburgu in Kölnu, 7-krat pa v Leunu.

Minister Eden se je vrnil v London

London, 8. novembra s. (Ass. Press). Angleški vojni minister Eden se je z daljšega inspekcijskega potovanja po Egiptu in Bliznjem vzhodu danes vrnil v London. Včeraj se je Eden na povratku ustavil v Gibraltarju.

Chamberlain resno obolel

London, 8. nov. s. (Reuter). Soprog bivšega ministrskega predsednika Chamberlaina je sporečilo, da je Chamberlain zelo resno obolel in da njegove moči zadnje dni vidno popuščajo. Chamberlain se mudi, odkar je podal ostavko na položaj lord-kancelarja, na svojem posestvu na deželi.

Pri Azorih potopljen švedski parnik

Lisbona, 8. novembra s. (Ass. Press). V bližini Azorskih otokov je neka italijanska podmornica s torpedom potopila švedski parnik „Megie“ (1500 ton). 40 članov posadke je bilo rešenih deloma na Azore, deloma na Madeiro.

Gibraltarsko brodogradnišvo odplulo iz luke

Madrid, 8. nov. s. (CBS). Iz La Linee poročajo, da je snoči okrog 15 angleških vojnihih ladij vseh tipov odplulo iz Gibraltarja. Nekaj časa pozneje je bilo slišati z morja topovsko streljanje.

Visoko odlikovanje poslanika Lothiana

London, 8. nov. j. (Reuter). Angleški kralj je danes sprejel v avdenci britanskega poslanika v Washingtonu lorda Lothiana, ter ga imenoval za »viteza osata« (distel).

To je star angleški viteški red, ki ga nosijo vsakokratni kralj in 16 njegovih viteзов.

De Gaulleov uspeh v Afriki

London, 8. nov. br. (CBS). Tu je bilo objavljeno, da so oddelki francoskih prostovoljcev pod vodstvom generala de Gaullea zavzele utrjeno mesto Lambarene v južnem Gabunu v Francoski ekvatorski Afriki. Garnizija v trdnjavi se je borila proti francoskim prostovoljcem, čeprav je bilo vse civilno prebivalstvo na njihovi strani. Vsi francoski vojaki v trdnjavi so bili ujeti. Akcija generala de Gaullea se nadaljuje. Ko bo vsa ekvatorijska Afrika pod oblastjo francoskih prostovoljcev, se bodo priključili angleški vojski v Egiptu ali v Sudanu.

Ukrepi za zaščito francoskega franka

Vichy, 8. nov. s. (CBS). Francoska vlada je izdala nekaj izrednih ukrepov za zaščito franka. Med drugim je odredeno, da je treba odslej vse račune nad 2000 frankov plačati v čehih in ne v gotovini. Smatrajo, da so nove odredbe francoske vlade samo preventivne značaja in da franku še ne grozi neposredna nevarnost.

Kralj Karol v Sevilji

Madrid, 8. novembra. AA. (Stefani) Bivši rumunski kralj Karol se je snoči odpravil v Seviljo.

Komunike o Bitolju

Opozorilo vojskujočim se državam — Jugoslavija bo zahtevala odškodnino

Beograd, 8. nov. p. Agencija Avala je objavila noćjo naslednji službeni komunikacije:

Glede na bombardiranje Bitolja je kralj v pričakovanju, da se preiskava, ki je v teku, zaključila, ukrenila pri vladah v Atenah, Rimu in Londonu vse potrebno ter obrazložila ta primer kršitve jugoslovenske teritorialne neodvisnosti, ki jo je treba pripisati oboroženim silam ene izmed držav, ki so vojaško angažirane na grško-albanski meji.

Kr. vlada je opozorila vojskujoče se države na nezaželene posledice, ki bi jih moglo imeti ponavljanje takih incidentov. Izrazila je nado, da bodo s svoje strani izdale potrebne ukrepe, da bi se taki incidenti več ne ponovili.

Kr. vlada si je rezervirala pravico, da na osnovi rezultatov preiskave naknadno formuliše svoje zahteve glede pravične odškodnine za osebo in materialno škodo, ki je bila povzročena pri tem bombardiranju.

Timošenko: Rusija mora biti stalno pripravljena

Govor sovjetskega vojnega ministra o priliki proslave 23-letnice revolucije

Moskva, 8. nov. AA. (Tass). V svojem govoru, ki ga je imel včeraj na Rdečem trgu v Moskvi vojni minister maršal Timošenko, je v imenu sovjetske vlade zbral množici najprej čestitke k 23. letnici revolucije, nato pa je dejal med drugim:

Proslavljamo današnjo 23. letnico v znamenju izredno zapletenega mednarodnega položaja. Vojna se čedalje bolj razširja in je zasedla narode in države, ki d-zdaj v njej niso sodelovali. Nad polovico ljudi na zemeljski obli je zdaj že v vojni. Vojni zakoni so strogi in neusmiljeni. Vojna zahteva tisoče življenj ter prinaša ogromno škodo materialnim in kulturnim pridobitvam. Moderna politika, ki lo zasleduje našo upraviteljstvo je politika miru med narodi in poročito varnosti naše domovine. Ta politika nam je izvajala nove pomembne uspehe. Sovjetska zveza se vojne ne udeležuje. Naša vlada je omogočila narodom Sovjetske zveze da se še dalje lahko posvečajo mirnemu delu. Na drugi strani je znatno razširila vlogo SSSR pri urejanju mednarodnih vprašanj. Sovjetska zveza se zaneša na svojo moč in je tako po mirni poti rešila sovjetsko-rumunski spor za Besarabijo in severno Bukovino.

Nato je general Timošenko govoril o novem stanju v Estoniji, Letoniji in v

Litvi. Poudaril je, da je sovjetska zveza premaknila svoje meje do brezov Baltiškega morja in do izliva Dunava. Toda, kakor je vse, kar smo dosegli lepo in veliko, vendar se ne bi smeli ponašati s tem in počivati na svojih lahorikah. V današnjem mednarodnem položaju, polnem različnih primerov moramo do skrajnosti spoznati, kako smo pripravljeni na vse. Nepristano moramo držati ljudstvo v pripravljenosti da bi bilo sposobno pogledati v oči vsaki možni vojni nevarnosti in da nas nobeni manevri naših zunanjih sovrážnikov ne bi mogli najti ne pripravljeni. To nam veleva dolžnost, da še bolj delamo za okrepitev svoje države glede njene vojaške in gospodarske sposobnosti za obrambo. Treba nam je še bolj okrepiti vojsko in mornarico. Naš delavci morajo še bolj delati za blaginjo domovine. V sedanjih razmerah morajo vladati najsrožja disciplina, da se čim bolj poveča delovna sila in kakovost dela. Če naši delavci s svojim delom povečajo bogastvo Sovjetske zveze, obenem s tem krepe tudi našo vojsko, ta možni branik narodov želim miru in dela. Naša vojska je vedno pripravljena da stopi čel teba, na branik svojega naroda in krepko odzoveji vsem tistim, ki bi se usodili dotakniti se naše meje.

Amerika in Nemčija

Razočaranje v Ameriki, ker je Nemčija odklonila jamstvo varnega spremstva za ladjo „Manhattan“ z ameriški državljani na Irskem

Washington, 8. nov. j. (AR). V ameriških političnih krogih mnogo obravnavajo stališče nemške vlade, ki je odklonila jamstvo varnega spremstva za ameriško ladjo „Manhattan“, ki naj bi iz neke irske luke odplajala 1200 ameriških državljanov v svojo domovino. Ameriški listi objavljajo danes motivacijo, s katero je nemška vlada jamstvo odklonila ter dodaje, da je svoje komentarje Nemška vlada je po pisanju ameriških listov sporočila ameriškemu zunanjemu ministrstvu da smatra vodovje okrog angleškega otočja za pas vojnih operacij in da v tem pasu ne more dati nikakega jamstva kakršnekolik narave.

Nasproti nemški izjavi na postavljajo ameriški listi izjavo italijanske vlade, ki je bila prav tako naprošena za jamstvo varnega spremstva Italijanske vlada je na prošnjo ameriške vlade takoj odgovorila v pozitivnem smislu. Ameriško zunanjje ministrstvo je nato italijanski odgovor sporočilo v Berlin, ki pa ni izpremenil svoje stališča.

Splošna sodba v ameriških političnih krogih je, da utegne nemška odklonitev še bolj poslabšati še itak napete odnose med Washingtonom in Berlinom. V ameriških diplomatskih krogih pričakujejo, da bo glede na Rooseveltovo izvolitev za predsednika ter glede na povečano napetost, ki se je polavila med Zedinjenimi državami in Nemčijo, angleški poslanik v Washingtonu lord Lothian najbrže zelo pomešil svoj povratek v Anglijo.

Berlin, 8. nov. AA. (DNB). V zvezi z odgovorom nemške vlade na zahtevo ameriške vlade, da bi se dovolil »salvus conductus« nek ameriški ladji, ki bi iz nekega irskega pristanišča odplajala v Ameri-

ko ameriške državljane, izjavljajo tujajski politični krogi naslednje:

V zvezi z dejstvom, da je ameriško znanje ministrstvo v Washingtonu sporočilo negativni odgovor, mora Nemčija poudariti, da je nemška vlada že v več primerih ugodila prošnjam vlade USA v Washingtonu, zlasti, kadar je šlo za ladje, ki prevajajo ameriške državljane v domovino. pluti pa morajo pri tem po vojnem pasu. Nemška vlada je v takšnih primerih izdala potrebne ukrepe, da plovlva teh ladij ne bi bila ovirana. Toda treba je zlasti poudariti, da nemška vlada takšnega zadržanja in takšnih ukrepov s svoje strani ni smatrala kot »salvus conductus« (posebno dovoljenje za svobodno plovlbo ladij). Še več, nemške oblasti smatrajo, da bi bila takšna pravna označba omenjenega nemškega stališča v toliko večji meri neumestna, ker je vsaka ladja, ki plove po vojnem pasu, izpostavljena gotovim nevarnostim, za katere nobena vojskujoča se država ne more biti odgovorna. Na nemških pristojnih mestih pa opozarjajo na gotove primere, v katerih take plovlbošne ladje niso hotele držati se določenih smeri. Takšen primer je bil na pr. z ladjo „Americain Line«. Prav tako ni moglo uiti pozornosti političnih krogov, da je angleška vlada stalno poskušala vsak tak primer izjemnega postopanja z ameriški ladjami v vojnem pasu prikazati kot posebno težnjo nemške vlade da skuša pri vsakem takšnem primeru pokazati sovrážna čustva Nemčije do USA.

V zvezi s tem politični krogi spet poudarjajo, da bodo ti poskusi britanske propagande, ki gredo za tem, da takšne jasne primere izkoristijo, vnaprej obojeni na neuspeh.

Angleške grožnje Madžarski

Rim, 8. nov. o. Stefani poroča, da je angleški poslanik v Budimpešti obiskal zunanjega ministra ter vložil protest proti temu, da je Madžarska dovolila nemškimi četam prehod preko madžarskega ozemlja v Rumunijo. Kakor poroča »Piccolo«, je angleški poslanik pri tej priliki naglasil, da angleška vlada ne more dopustiti, da bi se dovoljevale take enostranske koncesije vojskujočim se državi. Pri tem je opozoril na možnost, da bo Anglija izdala protiukrepe, če bi se to še ponovilo. Protiukrepi bi mogli obstojati v letalskih napadih na železniške proge, važnejša železniška križišča in druge prometne naprave.

Pogreb „Čike Pavla“

Beograd, 8. nov. p. Danes popoldne so na novem pokopališču pokopali pokojnega novinara Pavla Rankovića. Pogreba so se udeležili zastopniki našega in tujeja tiska, raznih organizacij in ustanov. Pri pogrebu so bili tudi bivši predsednik vlade Živković, Grol, Kumanudi in drugi ugledni politiki. Domači in tuji novinarji so bili pod vodstvom šefa Centralnega prešburoja Milojevića, direktorja agencije Avala Perića ter predsednika društva tujeja tiska, bolgarskega tiskovnega atašea Georgijeva. V imenu novinarskega udruženja se je ob grobu oddolžil spominu pokojnika predsednik beograjske sekcije novinarskega udruženja Milčević. Govoril je tudi Milan Stepanović za uredništvo službenih novina. Na grob je bilo položeno mnogo vencev.

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

Socialna policija na Hrvaškem

Zagreb, 8. nov. o. Danes je bila na banški oblasti deputacija gostinskih nameštencev, ki je intervenirala glede izvajanja raznih in poslednjem času izdanih socialno zaščitnih ukrepov. Načelnik socialnega oddelka je deputaciji sporočil, da bo v najkrajšem času ustanovljena posebna socialna policija, ki bo nadzirala delodajalce v pogledu izvajanja socialnih ukrepov. Protivsem delodajalcem, ki ne bodo izpolnjevali izdanih ukrepov, se bo postopalo najstrožje ter bodo poleg denarne kazni obsojeni tudi na konfinkcijo, v težkih primerih pa jim bo tudi odvzeta koncesija začasno ali trajno.

Največja zagrebska

kavarna deložirana

Zagreb, 8. novembra. o. Zagreb je imel snoči svojevrstno senzacijo. Zvečer se je pojavila v kavarni Milinov na Jelačićevem trgu policija, ki je najprej izgnala goste, nato pa deložirala najemnika kavarne Josipa Petana. Palačo Milinov je pred meseci kupila Dubrovačka plovlbna ter je Petanu odpovedala kavarnarske lokale Petan odgovoril ni hotel sprejeti. Sedaj je kasacijsko sodišče v stvari razsodilo in odredilo njegovo deložacijo.

Dubrovačka plovlbna bo kavarno prenovila in nato zopet odprla.

Vremenska napoved

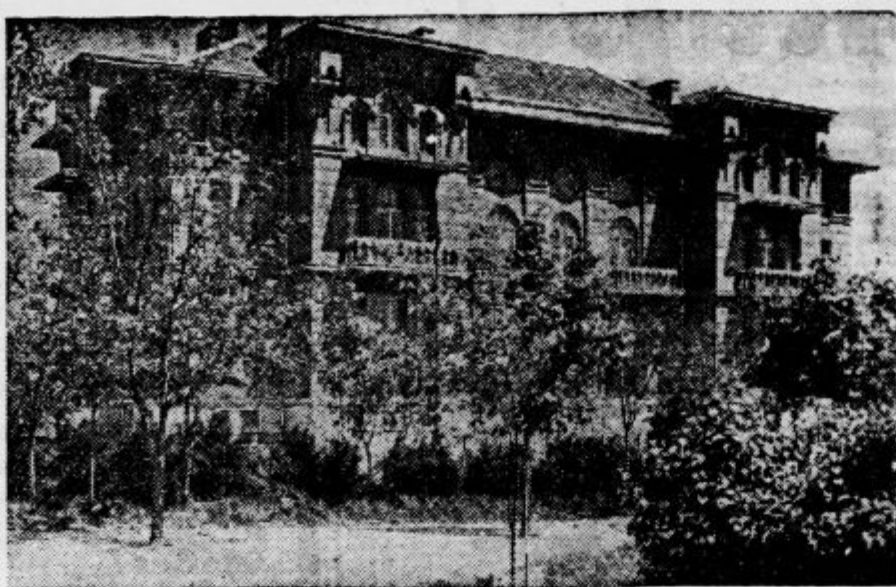
Zemunska vremenska napoved: Malo hladnejše, postopno zboljšanje vremena v zapadnih krajih. Tam bo tudi ponekod jasno. Na primorju jasno in burja. V vzhodnih krajih oblačno, tu pa tam dež.

Med ruševinami po napadu na Bitolj

Življenje se je spet umirilo — Kapetan Varl bo prepeljan v Pančevo

Pogled po glavni ulici kralja Petra

Oficirski dom je bil prizadet od bomb

Bitolj, 8. novembra. Se venomer se vsa država zanima za usodo Bitolja in za posledice bombardiranja. Med tem pa se je Bitolj že umiril in se razvija normalno življenje. Samo ruševine poslopij in globoke kotanje bodo ostale še precej časa priča nenadnega napada. Prebivalstvo se pa seveda še vedno pogovarja o prizorih in vtisih, ki so jih posamezniki doživeli med napadi. Zlasti ganljivo je pričevanje mater, ki so v uri obeh napadov trepetale za usodo svojih malih potepinčkov in so jih nazadnje spet našle ter jih srečno stisnile v naročje. Po številnih hišah in trgovinah so šipe razbite in po ulicah se svetiljaki drobci stekla. Čimprej bo treba obnoviti pretrgane snope brzojavnih in električnih žic ter porušiti tisto, kar nagiba k padcu.

Počta ima te dni opravka kakor malokdaj. Bitolj je staro trgovsko mesto in so njegovi rojaki razkropljeni daleč po svetu. Strašna novica o bombardiranju je vsakega sorodnika izven Bitolja močno zaskrbeli in tako venomer prispevajo brzojavna vprašanja: »Javite, ali ste živi in zdravi!« Več ko tisoč brzojav je dobil Bitolj v enem dnevu in eni noči. Še vedno brnijo brzojavne žice. Tudi Bitoljčani sami pridno odgovarjajo in obveščajo sorodnike in znance po državi. Posebno je treba poudariti, da so vsi tisti meščani, ki so prvo noč po napadu zapustili mesto in šli nočevat v okolico, našli ob vrnitvi kljub odprtini vratom in razbitim oknom vse nedotak-

njeno, kar je pač lepo spricevalo počtenosti ob skupni nesreči. V Bitolju so danes vsi enega mnenja: dosti bomb je padlo na naše staro mesto, preveč jih je bilo. Povzročile so škodo in zbudile nemir, toda tudi strašno ogorčenje...

Posebna komisija, ki ocenjuje škodo, se bo še enkrat podrobneje lotila svoje naloge. Prva cenitev je bila nizka in je prebivalstvo složno v sodbi, da znaša gmotna škoda več ko 5 milijonov dinarjev.

Nesrečni pokojniki so pokopani, stanje ranjenecv se pa zaenkrat ni spremenilo. Upati je, da bodo ob skrbni negi vsi ostali živi. Kapetan I. stopnje Maksimilijan Varl pa ne bo večno počival v teh krajih, marveč bo truplo prepeljano v Pančevo, od kod poročajo, da je vest o žalostnih dogodkih v Bitolju zbudila v Pančevu in daleč naokrog iskreno sočustvovanje prebivalstva. To še prav posebno iz razloga, ker je bil kapetan Maksimilijan Varl v Pančevu posebno dobro znan in splošno priljubljen. V Pančevu si je namreč poslal svojo zvesto življenjsko družico gospo Vukosavo, hčerko ene izmed najstarejših in najuglednejših srbskih družin v Pančevu. Že po samih rodbinskih in družabnih zvezah je prikupni, vedno ljubeznivi kapetan Varl sklenil v teh krajih številna prijateljstva. O njegovih človeških vrlinah pač najlepše pričajo besede njegove tašče, ki je po sporočilu o nesreči rekla: »Bil je moj zet, toda ljubila sem ga kakor lastnega sina, ker je to zaslužil. Makso je bil

Pokojni kapetan I. stopnje Maksimilijan Varl, ko je bil leta 1910. učiteljski IV. letnika.

Človek, da mu po dobroti redko najdeš enakega. Moja dva uboga vnuka sta izgubila očeta, ki jih je ljubil in čval kakor zenico svojega očesa. Makso je bil simpatična vse naše družine, da smo tekmovali, kdo mu bo bolje in dalje stregel, kadar nam je prišel v goste...

Vdova kapetana Maksimilijana Varla se bo v kratkem preselila s svojim sinčkom Žarkom in hčerko Miro k svojem v Pančevu. Ob tej priliki bo po želji vse družine tudi truplo dragega pokojnika prepeljano v Pančevo, kjer bo naš nesrečni ožji rojak našel svoj večni mir.

tako banovega zastopnika inspektorja g. Milka Jegliča, sreskega načelnika g. Bizjaka, hrastniškega župana g. Malovrha, stavbenika g. Božiča iz Trbovlj. Skoraj vsi ostali pa so bili učitelji in upravitelji okoliških šol.

Gospodje so bili namenjeni k blagoslovitvi nove šole v Turju, ki je bila napovedana za ob 10. dopoldne. Pa se gospodje niso bali, da bi zamudili, ker je bil tudi domači g. župnik zraven, in so jo ubirali v klanec počasi, kakor se spodobijo starejšim in uglednim ljudem. S tem pa so tudi rešili iz stiske (časovne, ne denarne) našega poročevalca, ki bi sicer vso slovesnost gladko zamudil, če bi se bila začela ob napovedanem času.

Po stari slovenski navadi so si gostje najprej privezali razgrete duše pri Kruljevem Frančku, medtem pa je utegnil g. šolski upravitelj razpostaviti šolsko mladino v špalir pred šolo, g. župnik pa nataktni štolu.

Za slavnostnimi gosti so napolnili vso prostorno novo šolo domačini od blizu in daleč, ki so hoteli videti in slišati, kaj se bo ob tej slovesni priliki zgodilo in govorilo. Ker pa jih je moralo mnogo ostati zunaj in ker želimo ohraniti za bodoče rodove Turjanec zapisano najlepšo točko te slovesnosti, smo si zapisali pesmico, s katero so mali pedenj-človečki Turjančki po-

Zdravje

Je naše največje bogastvo.

Z bolnimi zobmi

noben

človek ni zdrav.

Chlorodont
zobna pasta

zdravili visoke svoje goste in katero jim je položil v srce in na ustece učitelj g. Milan Mahkota:

Tudi drugi so lepo, zelo lepo govorili že dopoldne pri uradni otvoritvi, še lepše pa popoldne pri slavnostnem kosilu. Da pa ti njihovi govori ne bodo ovekovečeni, so krivi oni sami, ker so pozabili povabiti našega poročevalca v svojo družbo.

Sicer pa naročajo vsi gg. uredniki, naj bodo poročila kratka in jedrasta. Torej na kratko: Vsa slovesnost je bila lepa in imenitna, da se je bilo Turjanci še dolgo z veseljem spominjali. A kakšna je nova turška sola, pa vidite na sliki!

Družba sv. Cirila in Metoda

se na pragu letošnje zime obrača na vso našo javnost, da prisloži na pomoč našim bratom in sestram, ki so pomoči potrebni, zlasti pa naši mladini v samotnih krajih.

Družbno vodstvo, kjer so zastopniki vseh najvažnejših predelov naše zemlje, je pri svojem vsakoletnem pregledu v nazaj in pogledu in naprej lahko ugotovilo, da je med drugim zlasti važna skrb za našo siromašno šolsko mladino.

Vsako jesen in na začetku zime prihajajo na Družbo premnoga obvestila, opozorila in prošnje, katerim bi bilo treba nujno ugoditi. Potrebe so neodložljive, sredstev pa ni dosti.

Kjerkoli je možno le količjak ustreči, ni izpolnjena le važna socialna pomoč, marveč se okrepi tudi čut vzajemnosti takih okolišev z osrčnimi predeli.

Tako delo zato ni blagodejno samo v socialnem pogledu, marveč izredno važno tudi za okrepitev narodne in državljanske zavesti.

Vodstvo CMD je globoko prepričano, da bodo zato pri narodni zbirki dne 10. novembra sodelovali in prispevali zanj vsi naši sloji in vsa naša javnost.

Inž. JANKO MAČKOVSEK,

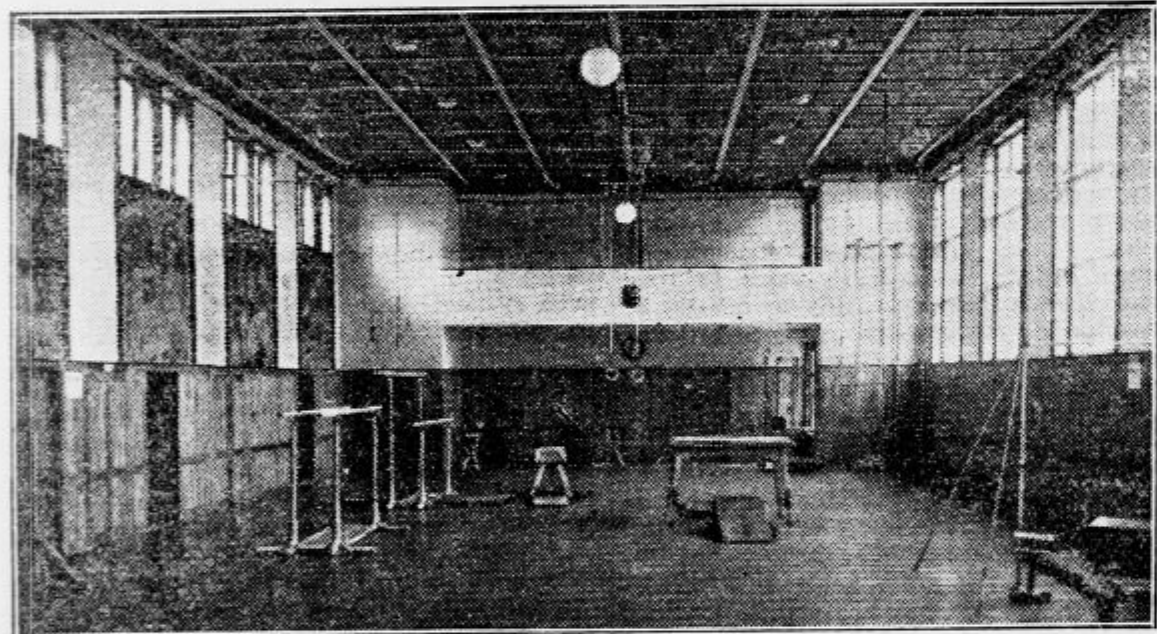
prvomestnik Družbe sv. Cirila in Metoda

Torkov koncert beograjske filharmonije pod vodstvom dirigenta Matačiča je bil za Ljubljano velik kulturni dogodek. Kako potrebne so Ljubljani take resne glasbene prireditve, je pokazal prav ta koncert, za katerega so bile že nekaj dni prej razprodane vse vstopnice in bi poslušalci napolnili tudi mnogo večjo koncertno dvorano, kakor je v Unionu, če bi jo imeli. Nameravana medsebojna gostovanja filharmoničnih orkestrrov iz vseh treh kulturnih središč države bodo za razvoj te glasbene zvrsti velikega pomena. saj bo na ta način omogočeno, da drug drugega pobliže spoznamo po sposobnostih in stremiljenjih. Ta plemenita tekma utegne zapustiti prav pomembne sledove v razvoju reproduktivnega filharmoničnega udejstvovanja, prav tako pa bo hkratu podžigala naše skladatelje k ustvarjanju velikih orkestralnih del.

Sliki nam kaže ta pogled v parter union-ske dvorane med koncertom in pa dirigenta beograjskega filharmoničnega orkestra g. Matačiča za pultom

Ob otvoritvi Sokolskega doma v Trnovem

Pogled v veliko, moderno telovadno dvorano (Foto Tičar)

Ljubljana je dobila nov sokolski dom, ki je prav gotovo eden izmed najlepših, pa tudi najprostornejših v državi. Pred štirimi leti so zapele lopate na prostornem zemljišču v švabičevi ulici v Trnovem, kjer je prej stalo veliko poslopje stare konjušnice. Sokol II. si je z zidavo svojega doma zadal hudo nalogo, ki pa jo je tudi častno izvršil. Ponosna sokolska trdnjava stoji in bo v soboto zvečer svečano otvorjena.

Da si predstavimo prostornost velikega doma, si samo ogledimo nekaj števk. Stavba je dolga 56 metrov in široka 22 m. Kletni prostori obsegajo celih 600 kv. m. Dosedanji stroški gradnje so znašali preko milijona dinarjev. Ko pa bo stavba dograjena do kraja s prizidki, za kar bo

treba še 350.000 do 400.000 dinarjev, bo vrednost stavbe znašala dva milijona. Ves osrednji trakt zavzema velika telovadna dvorana, zgrajena po najmodernejših izkustvih ter v resnici estetskih načelih, ki človeka zadivijo. Dolga je 23 m, široka 13 m. Priključena ji je mala telovadna dvorana, ki jo bodo ločila od velike velika vrata, saj bo površina vrat znašala 40 kv. m. Velika dvorana je vsa obita z lesenim opazem. Poleg praktično in smotno razvrščenega telovadnega orodja, ki te vsa novo, ti pritegnejo pogled mojstrsko izdelani veliki zgrajiti — delo slikarja Šaše Šantla. Najprej na čelni strani lika Cirila in Metoda s posvetilom »Čuvajte slovenski rod in simbolizirani lik Jugoslavije. Južno steno krasijo po vrsti Devinski

grad, nato lika dveh sokolskih telovadcev pred panoramo Ljubljane od trnovske strani in z napisoma Moč in Bratstvo. Srednja podoba predstavlja Svetopolkovo oporoko, ko daje sinovom sveženj šib, ki naj zvezeano pomenijo moč slovenskega rodu. Sledita spet lika dveh sokolic z napisoma Zdravje in Lepota. Vrsto posrečenih zgrajitov zaključuje podoba Gospe svete. Čelno stran dvorane krasijo tudi bronasta plaketa z likom pokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. ki je težka 48 kg in meri 75 cm v premeru. Sokolski dom Sokola II. v Trnovem bo namreč imel ime po kralju Zedniteljju. V soboto ob 20. bo Sokol II. odprl svoj ponosni dom s svečano akademijo.

Nova šola v Turju

V nedeljo 3. t. m. je peljal avtobus od jutrnjega vlaka skozi Hrastnik in Dol zvrhano mero neznanih obrazov, ki so se s hropečim konjem pognali v klanec. Ali kaj pomaga, ko pa so Turjanci napravili tako cesto, da se je ne ustrašijo njihovi žilavi konjiči, ki dan na dan vozijo les v dolino, ki pa ji ni kos še toliko avtomobilskih konjskih sil...

Kratko in malo, gospodje so morali iti peš do svojega cilja, ker z avtom ni šlo dalje v klanec po blatni in polzki cesti.

Bila jih je kar lepa truma. Nekatere izmed njih vam lahko navedemo z imenom,

Kulturni pregled

Trideset let

Med tridesetimi leti se je v stanovanju načelnika majhne železniške postaje v Astapovem na Ruskem dovršila življenjska drama izrednega, v nekem smislu edinstvenega človeka tedanje dobe: umrl je Lev Nikolajevič Tolstoj. Dvainosemdesletni starič je na skrivaj zapustil svoj gosposki dom, slovečo Jasno Poljano, kamor so se dotlej upirali duhovni pogledi kulturno najzavednejših ljudi tega časa. Zapustil je ženo in otroke, knjižnico, toplo zakurjene sobe, vse življenjsko udobje ruskega grofa in svetovno znanega pisatelja. Bežal je s sanjo o svetem in čistem življenju modrih »starcev« neznan kam; morda v samoto, med tuje ljudi, da se tu pripravi na smrt.

Tolstojeva usoda pa ni potrebovala take žrtve; pokvarila je zaslanjeni stil njegovega konca in prisilila genialnega starca, da je ves drgetajoč od vročine pljučnice zaprosil zavetišča pri postojnem načelniku v Astapovem. Neznana postaja v neskončni, že zasneženi stepni Rusiji je na mah postala središče svetovne pozornosti. Beg Leva Tolstojja in njegova smrt sta bila velik dogodek v času, ki je imel nekaj tankočutnosti in nekoliko nesebičnega zanimanja za izjemne osebnosti, katerih dragocenost je bila zgolj v njihovem duhovnem pomenu in vplivu.

»Sedla sem k očetu postelji«, pripoveduje Tolstojeva hči Tatjana Tolstoj Suhotina v spominih na očetovo smrt (»Europe«, Paris, 1928) »in sem ga prišla za tisto roko, ki sem jo tolikanj ljubila in ki

je nisem mogla nikdar pogledati, ne da bi bila ganjena, ker sem mislila, koliko daje ta roka človeštvu in svoji zvesti službi duhu. Oče je spal; oči so mu bile zaprte. Zdalaj začujem njegov glas: »In zdaj je konec in... ničevos. Opazila sem, kako je blebel in slišala, da mu je dihanje postajalo čedalje redkeje. Rekla sem si, to utegne biti zares konec; na mah sem občutila, kako so se mi od strahu naježili lasje in kako se mi zaustavljajo kri v žilah. Nisem mogla vstati in koga poklicati, ker me je držal za roko in ob lahmem gibu, ki sem ga bila storila, jo je krepkeje stisnil v svojo. Naposled je nekdo vstopil. Poslala sem ga po zdravnika. Brž mu je vbrizgal kafe; v lica se mu je vrnilo nekaj barve in dihanje je postalo pravilnejše. Nenadno se je odločno dvignil in dejal z jasnimi, močnimi glasom te besede: »Svetujem vam, da se spomnite neke reči: na svetu je mnogo ljudi, drugačnih kakor je Lev Tolstoj, a vi skrbite samo za Leva!« Zadnje besede so bile že rahlejšje; nato je omahnil na vzglavje. Dne 6. novembra — na predvečer svoje smrti — je poklical: »Sergej!« in ko je Sergej pristopil, je dejal oče s slabotnim glasom, ki mu je le trudoma prihajal z ust »Sergej, jaz ljubim resnico... zelo... ljubim resnico.« — To so bile njegove poslednje besede.

Iz Astapova je ohranjen poleg drugih še neki značilen prizor iz končnega dejanja Tolstojeve osebnosti: Medtem ko je umirajoči starič tudi v vročinskih blodnjah

odklanjal obisk svoje žene, ki j pred njo bežal iz Jasne Poljane, hodi grofica Tolstoj kakor izgubljena senca, v mrazu in vetru, okrog razsvetljenih in zagrnjenih oken. In za njimi umira on, ki mu je bila toliko let žena in sodelavka in ki ni mogel docela razumeti njene skrb za ta svet in

za otroke, kakor ni mogla ona doumeti njegove mržnje do materialnih dobrin in do potrebi, ki so zvezane z njimi.

Konflikt dveh svetov, dveh svetov, dveh zasnov človeškega življenja, razvoja, napredka. Drama, ki bo posledje še dolgo razkrajala človeštvo, tekla skozi njegove vojne in revolucije; spor, ki bo rešen šele kdaj v bodočnosti: Ali bo ljudi osrečilo samo moralno in versko spoznanje, zdrženo z odpovedjo gmotnim užitek in do-

brinam, ali pa bo treba zaradi človeške sreče najprej rešiti in za vse ljudi povzdigniti gmotne pogoje, da bodo šele po tej splošni rešitvi zaživelj navno višje življenje?!

Duhovna lepota tega konflikta je trideset let po smrti Leva Tolstojja docela zabrisana; današnji propadajoči svet pozna pač drugačne drame vesti in usode! Preko te rahle, čisto tolstojevske lepote teko debele, kričeče barve, ki jih s svoje demonične palete meče vzhirani čas; barve, ki zakrivajo vse, kar je kje rahlega, spirituálnega, iz srca porojenega. Vojna, revolucija, vera v nasilje, v končno pravico in za njno odločitev moči; vihar sovraštva, divji orkester nagonov in čustev, so prekrizali, prepili, zamočali nekdanji rahli konflikt duš, ki je osvetlil obraz umirajočega Tolstojja in v nekem smislu simbolno

namočil konec nekega veka in neke kulture.

In kakor po pesnikovih besedah vpljejo črni krokari nad Golgoto, da je bila zaman velika žrtev, tako je bil za današnji svet zaman tudi plemeniti napor razočarane umetnika, nesmrtnega epika ruske duše in človeških usod Leva Tolstojja, da bi uskladil etos in logos, življenje in mišljenje, um in srce, ter približal poenostavljeno, preprosto in dobrega človeka Bogu kot idealu najvišje dobrote. Zaman je še umirajoč ljubil resnico, zakaj zmaterjalizirano človeštvo, znorelo od ošabnega demona svoje tehnike, ne potrebuje drugih resnic, kakor je resnica moti. In okrog groba genialnega umetnika in ruskega vsečloveka Leva Tolstojja, tam pred gozdom v Jasni Poljani, vlada že trideset let težka, mučna samota...

Mariborsko gledališko pismo

I.

Otvoritveni predstavi E. Rostandove romantične igre »Cyrano de Bergerac« je sledilo sodobno odsko delo mladega hrvaškega dramatika Gena Senecića. Prvič na slovenskem odru je bila uprizorjena njegova reportažna odsko satira »Nenavaden človek«, ki je šla s prodornim uspehom po raznih odrih v naši državi (Zagreb, Osijek, Novi Sad, Banja Luka), pa tudi po čeških odrih (Praga, Vinohrady, Plzeň, Češke Budějovice). G. Senecić ni hotel napisati drame po starih, klasičnih načelih, ampak se je v svoji metodi podajanja približal sodobnim vzorom, predvsem Fr. Langerju. Pač pa je njegovo najnovejšo odsko delo »Spis br. 516« zasnovano na temeljih prave drame. V nje-

govem »Nenavaden človek«, ki se nanasa na konkreten drobec iz socialnega prereza naše dobe, kjer je poedincu odločna poguba zaradi poštenosti, prevladuje ostra etično satirična črta skozi pet slik, medtem ko sledi proti koncu pete slike in v sklepni šesti sliki prevese satire v tragiko. Avtor razodeva v tem svojem »tragičnem dogodku«, v katerem vidijo nekateri hrvaški kritiki sodobno verzijo »commedia dell'arte«, obilo zdravega, klenega čuta za satirično odsko prikazovanje. Četudi se v »Nenavaden človek« kopijo temni oblaki nad glavo uboge zagrebške purganske duše in se slike odigravajo v zagrebškem miljeju, prehaja delo v sredino obče nadčasovne ter izvenprostorne veljavnosti, saj nam posamezni liki, izvemši naslovno vlogo Gustla Tonkovića in njegove žene, prikazujejo simbole gotovih sodobnih družbenih pojavov, izpo-

KAZINA

Sobota 9. XI.

Elitni ruski ples

Domače vesti

* Spomin na slavnega svetnika, borca za svobodo. Ko bodo jutrišnji nedelji velikim svečanostmi odkrili v mučeniški Toplici spomenik slavnemu četniškemu vojvodi Kosti Vojnoviću in ko bodo obenem posvetili mogočen sokolski dom v Barbatovcu, se obujajo spomini na junake borbe, ki so do zadnjega izdihali imeli na ustih samo svobodo svoje zatirane domovine. Posebno bo poleg vojvode Koste počaščen junak Dimitrije Dimitrijevič, ki se je kot svetnik junaško boril, da so ga vsi imenovali le po Mita Komita. Po končani balkanski vojni, v kateri se je hrabro boril, je bil po Mita Komita v učiteljski službi v Barbatovcu. Prišla je svetovna vojna, nato srbski umik. Danes je tega 25 let, ko je sedanji zagrebški metropolit, tedanji niški vladika dr. Dostojevič, pozval svetnike svoje eparhije, naj vkljub sovražnemu navalu ostanejo pri svojem narodu, da mu bodo v zaščito v težkih dneh, ki nastopajo. Tako je tudi duhovnik Dimitrije Dimitrijevič ostal v Barbatovcu. Toda čim je sovražnik prišel v njegove kraje, so Dimitrija odgnali v ujetništvo v Staro Zagoro. Od tod je pobegnil. Postal je četnik, narod ga je varoval. Nekoč je prišel po Mita Komita v Barbatovce, kjer je obiskal ženo in otroke in ga ni nihče ulovil. Ko so se leta 1917. pričeli upori v Toplici, je po Mita postal vojvoda jablaniškega odreda. Hrabro se je boril, toda po strašnem trpljenju se je moral s 15 svojimi tovariši prebiti na hrvaški gori, v Kolašin. Z osmimi četniki se je vrnil na Kosovo polje in prišel do Črne Reke, hotel se prebiti k srbski vojski na solunski fronti. Tu pa se je moral spopasti s sovražnimi predstojniki. Prišla se je ostra borba in je bil po Dimitriju nevarno ranjen v glavo. Ujeli so ga in ga odpeljali v Niš. Tu ga je še lahko obiskala družina. Potem je izdihnil in danes niče ne ve, kje počiva po Mita Komita. Po njem pa se bo imenoval novi Sokolski dom v Barbatovcu, ki je med najlepšimi v Jugoslaviji.

* Iz politično-upravne službe. Pišejo nam: Službe sreskega podnacionalnega L.škem je bil te dni razrešen g. dr. Josip Orožnik, ki je imenovan za sreskega nacionalnika v Logatcu. Z g. dr. Orožnikom izbihi naš okraj odličnega, korektnega in objektivnega uradnika. Kdor koli je imel službenega ovravka z njim, vsak govori s priznanjem o njegovih nepristranosti, vestnosti in uslužnosti. Ne glede na svoje politično mišljenje zato vsi obžalujejo, da nas zapušta. Sli smo se vsi naučili ga spoštovati in ceniti kot moža, ki mu je pravica sveta in ki mu je odevovarna služba dolžnost napram državi. Vemo, da tudi on sam je s težkim srcem zapušta naš okraj, kjer je služboval skoro deset let in kjer je tudi podobne zelo prišlo njegovemu rahlju zdravju. Iskreno mu želimo, da bi se tudi na svojem novem mestu dobro počutil.

* Lepo slavlje zagrebških planinarjev. Hrvatski turistični klub »Sljeme« je slavil v sredo zvečer 15. letnico. Klub združuje same podietne planinarje, ki so doslej ob-

iskali že vse znamenite evropske vrhove. v domovini pa se jim je posebno obnesla odprava na Durmitor, kjer so posneli 2.000 m dolg film. V Julijskih Alpah ima klub planinsko hišico v Lazu pod Triglavom, kjer imajo člani vse leto varno zavetje. Sljemeniški imajo seveda tudi med slovenskimi planinarji celo vrsto prijateljev, ki se veselijo njihovih uspehov in jim ob 15-letnici kluba tolo čestitajo.

* Novi grobovi. V Podgorju pri Kamniku je umrl v 69. letu starosti upokojeni železničar g. Jernej Golob. Zapustil je vdovo in tri sinove, od katerih je Franjo inženjer, Ivan učitelj, Josip pa konjeniški major. Pogreb zgledega moža in družinskega glavarja bo jutri ob 16. — V Ljubljani je umrla v cvetu mladosti arbut-jentka gdnca. Milena Osojnikova. K preranemu grobu jo bodo spremili jutri ob 15. iz kapelice sv. Nikolaja na Žalah k Sv. Križu. — Pokojnima blag spomin, žalujocim naše iskreno sožalje!

* Spomenik timoškega upora. V nedeljo bodo imeli v Zaječaru veliko narodno svečanost. Odkrili bodo spomenik radikalnim borcem, ki so padli leta 1883. na Kraljevi. Kakor znano, je bil eden izmed glavnih vodij takratnega upora zoper kralja Milana mladi inženjer, poznejši veliki državnik Nikola Pašić. Zaradi timoškega upora je bilo na smrt obsojenih 94 upornikov, na težko ječjo 577, na ječo 5 in v zapor 68. Na hričku Kraljevi pri Zaječaru je bilo ustreljenih 21 upornikov, ostalim je bila smrt na kazen izpremenjena v ječo.

* Prva številka »Novih problemov« je izšla. Obravnava aktualna politična vprašanja. Dobi se v trafikah, cena 2 din. —

* Izdatni krediti za nove bolnišnice na Hrvatskem. V letošnjem proračunu banovine Hrvatske je 62 milijonov dinarjev kreditov za dovršitev nekaterih bolnišnic in za zidavo novih paviljonov po raznih banovinskih bolnišnicah. Doslej je bilo od tega kredita izkoriščenih samo 24 milijonov. Posebej je zagotovljenih 20 milijonov dinarjev kreditov za novo bolnico v Splitu. Novi paviljon v Sisku bodo odprli jutrišnji nedeljo, novi paviljon v Glini pa čez mesec dni. V Splitu bo nova bolnišnica dograjena najpozneje čez poltrajno leto in sicer na Firulah. Kirurški paviljon je že gotov. prav tako paviljon za kužne bolezni. V celem bo imela nova splitska bolnišnica 450 postelj.

* Stevni novič. nabran na pokopališču o Vseh svetih, v znesku 540 din sta nakazali podružnici Družbe sv. Cirila in Metoda v Trbovljah glavni Družbi. Darovalcem in zbiralcem hvala!

* Opozorjamo, da bo te dni izšla 1. številka III. letnika »Naše rasti«, leposlovnega glasila mladine. Naročite jo na naslov: Uprava »Naše rasti«, Ljubljana, Tomanova ulica 3.

* Društvo »Narodni dom« v Zagrebu priredi drevi ob pol 21. »Martinov« v novih društvenih prostorih, Tomislavov trg 19/II. Povabljeni je vse članstvo k polnoštevni udeležbi.

* Lečen človek je našel uspeh. Ko se je gospa Ruža Glasova vračala z vlakom iz Zagreba domov v Lepoglavo, je izgubila denarnico, v kateri je bilo nekaj nad tisoč dinarjev. Naslednji dan je že prejela po pošti nakaznico povrnjen ves izgubljeni denar. Obenem je dobila pismo, v katerem ji je sporočil zasebni uradnik Gabriel Horvat iz Zagreba, da ji vrača najdeni denar, čeprav živi v silno težkih razmerah in je bil prav takrat, ko je našel denarnico, hudo, hudo lečen, v žepu pa ni imel belca. Toda v njem je zmagalo čustvo časti, zato vrne denar.

* Slabo izkoriščen izum. V Splitu so prijeli Pavla Bjaževića, strojnega ključavničarja in kovača iz Komize na otoku Visu. Bjažević ima za seboj burno življenje. Je vsekar nadarjen, vendar preveč k pustolovščinam nagnjen človek, ki se je potikal domala že po vsem svetu, se naučil peterih jezikov in tudi predčital že mnogo knjig. Ko se je vrnil domov, je začel sestavljati nekakšno novo stikalnico. Namesto da bi svoj kolikor toliko zanimivi izum pametno izkoristil, si je rajši uredil majhno kovačnico krivega denarja v neki špiji blizu Komize, kjer je začel ponarejati 10-dinarske novčice. Njegovo delovanje, najsi se tako mojestro, je bilo kratkotrajno. Prijeli so ga

BENIAMINO GIGLI poje prekrasne romance v sijajnem pevskem filmu čustva in lepote.

Pretrpetljiva ljubezenka zgodba o duhovniku, ki je ljubil resnično in globoko, toda nedovoljeno... — Ali ste videli nesmrtno opero Puccinija: »Manon Lescaut«? ... Potem morate videti tudi »Manon Lescaut« kot film, čigar glavne odlike so: razkošje, sijajne pesmi, glasba, čustvo... — Najboljši italijanski režiser Carmine Galone. V Italiji je bil film nagrajen s prvo nagrado!

v splitski trgovini, ko je hotel menjati svojega »kovača«.

* Zavoljo 13. danarjev je ubil dolžnika. Pred velikim senatom okrožnega sodnika v Splitu se je moral zagovarjati splitski gostilničar Nikola Ponoš. Dogodek je bil naslednji: gostilničarju je dolgoval delavec Peter Akrab 13 din. Ko sta se srečala na ulici, je gostilničar pozval Petra naj poravnava zapisek. Delavec se je zagovarjal, da ne mara ali noče, in že je Ponoš v nagli jezi potegnil nož in zadel Akraha naravnost v srce. Pokoril se bo šest let v ječi.

* Stiri najet let se bo pokoril banjaluški kavarnar Dželić, ki je 22. junija letos s tremi revolverskimi strelji ubil kvartopirca Bešlijo Vajrača in Alijo Nurkića, s katerima se je spri pri kvartar Razprava ki je trajala dva dni, je vzbudila veliko pozornost Banjalučanov. Veliki senat se je dolgo posvetoval, naker je obsodil Sulejmana Dželića zavoljo dvojnega uboja ter zaradi napada na glavnega tajnika združenja ugostiteljev na 14 let in mesec dni robije ter na trajno izgubo častnih pravic. Družinama ustrujenih mora plačati po din 1.000 pogrebne.

* Veliko in dobro organizirano društvo vlomilcev sledi policiji po vltomu v Srbsko banko v Sremski Mitrovici, o katerem smo večkrat poročali. Zadnji čas je bilo v Sremski Mitrovici, v Sremu. Mačvi in Bosni izvršenih več drznih vltomov in je očitno, da je na delu ena in ista družba, ki je tudi iz sodne blazine v Irizu odnesla 6.000 din gotovine. Lastniku avtobusa Dikanoviću v Bjeilini je bilo nedavno upravljenih 50.000 din. Vse kaže, da imajo vlomilci dobre zveze, a bodo slednjič vendar prišli za zapah.

Bratom in sestram na meji — pomoč!
DESETI NOVEMBER
dan narodne zbirke CMD

* Tudi 5 in pol kg srebra je ukradel bivši tovarniški poslovodja 33letni Ervin Fritz, o katerem smo poročali, da je svojem šefu Valterju Sorlinju v Varaždinu odnesel 3 dragocene briljantne orstane in jih prodal v Zagrebu. Ervin Fritz se je rodil v Avstriji, pristojen pa je v Belvincu v Prekmurju. Mož je nevaren mednarodni pustolovec, ki je bil že nekajkrat kaznovan zaradi tatvine in potoptuša in je bil šele lani decembra izpuščen iz lipolavske kaznilnice. Izdal se je za inženjerja in je v Dolnji Lendavi poročil z neko Zidino, katero je seveda grdo opeharil Sumijo, da je s ponarejenim potnim listom pribežal iz Nemčije v Jugoslavijo. Fritz je policija v četrtke izročila zagrebškemu sodišču.

* Samomor na beograjski trdnjavi. Z visokega okopa beograjske trdnjave na Kalmegdanu se je vrge v pred, globok 30 m, Milan Erdeljan, star 30 let, doma iz Kovinskega sreza. Milan Erdeljan je bil v službi pri mestni trošarini in je imel starše v Beogradu. Sodilo, da se je pogljal v prepad iz nesrečne ljubezni. Nenačrtni samomor je zbudil v Beogradu mnogo pozornosti.

* Nevaren mednarodni zločinec je neki Milorad Marković, ki je te dni prišel v pest beograjski policiji. Marković je po rodu iz okolice Šabca. Kot vojni begunec se je znašel v svetovni vojni na »Francoskem, dovršil je kmetijsko šolo, pokazal je izredne talente, toda ko se je vrnil v domovino, je brž zašel na kriva pota. Najprej je leta 1925. v vojaški službi ponorel večjo vsoto denarja, potem je pobegnil, a ko je preстал prvo kazen, je vendarle zamenjal svobodo z jetnišnico. Šel je že skozi vse kazenske zavode v Jugoslaviji in je v njih doslej prebil več ko 15 let. Poslednji zločin je izvršil nedavno v Beogradu ko je na stanovanju Ivana Maršaleka, ravnatelja »Suhomešate industrije« pobral za 60.000 din nakita. Policija ga je prišla v trenutku, ko je hotel nekemu draguljarju prodati nakradeni plen.

KONCERT BAR PLES do 4

Sodelujejo: ga Sonja Ivančičeva, ga Mihaela Vardjan šaričeva, gg. Jean Franci in Marjan Lipovšek.

Beklamacije vabil iz prijaznosti sprejema plesna šola g. Jenka, Kazina.

PREDPRODAJA VSTOPNIC V KAZINO OD 10. URE DALJE.

»Prepovedana ljubezen«

— (MANON LESCAUT)

Predstave ob 16., 19. in 21.

KINO MATICA, tel. 22-41

— Ali ste videli nesmrtno

opero Puccinija: »Manon Lescaut«? ... Potem morate videti tudi »Manon Lescaut« kot film, čigar glavne odlike so: razkošje,

sijajne pesmi, glasba, čustvo... — Najboljši italijanski režiser Carmine Galone. V Italiji je bil film nagrajen s prvo nagrado!

VIKTOR Mc LAGLEN in BINNIE BARNES v filmu, ki je bil odlikovan z največjo nagrado ameriške akademije umetnosti:

Premiera V VRTINCU ŽIVLJENJA

ali Ahilova peta človeka jeklene volje in nezrušljivih živcev. Film pestr in močne vsebine! — Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri. — KINO SLOGA, tel. 27-30.

Iz Ljubliane

K otvoritvi Sokolskega doma v Trnovem

Vsem bratom in sestram, ki so si priborili neveljnih zaslug za društvo in zgradnjo doma

Seme, ki ste ga sejali, že je vzklilo, polno novih mladik pognelo mnogo dobrega sadu je že rodilo delo, ki pobud je zgledeh dalo!

Sokolsko gnezdo novo je zgrajeno...

V srcih bratov vseh je že vsa tla:

ponosen dom! Zdal pred nami oživila.

Z uspehi bo to delo negrešno,

rodov se poznih vrsta bo podoje žela,

vse s Tyrševim duhom bo prepojeno.

Nas Dom stoji postavljen zlatemu name-

nu...

Mi z voljo nezmagljivo v srce plamenu,

stajmo v vrste delu, ki edino

naj služba zvesta bo za kralja, domovino!

Wester Slavko

—

— Slava dravskega vozaškega eska-

drona. Dravski vozaški eskadron je večer

na prisrčen in svečan način proslavil

svojo slavo na god sv. Dimitrija, na ka-

tero je domačin, kapetan I. razreda g. Franjo

Furtinger povabil veliko število gostov.

Na dvorišču vojašnice kralja Petra se

je postrojila ljubljanska ednica s svojimi

oficirji na čelu. Prišli so zastopniki

vojaških in civilnih oblasti, zastopniki re-

zervnih oficirjev in podoficirjev, Legije ko-

roških borcev pa zastopniki organizacij in

korporacij. Ob najavljeni uri je prisel brig-

adni general Mašić, pomočnik koman-

danta divizije. Godba je zaigrala pozdravni

marš, naker se je pričela tradicionalna

slovesnost slave, pri kateri sta, vsak pri

svoji mizi, opravila verske obrede pravo-

slavni prota Marković in katoliški kurat.

Nato je domačin kapetan g. Furtinger

zbranim vojakom v jednatem nagovoru

naglasil pomen krstne slave, obenem pa

poudaril naloge, katerih se mora ta rod

vojaške zavedati veslekar, saj je oskrba s

prehano in materialom prvi pogoj za

uspešno in častno izvrševanje vzvišenih

ciljev, ki jih domovina nalaga svoji vojski.

Z vzklikom kralju Petru II. je zaključil

svoj govor. Po zaključku oficijelne

slovesnosti so se vsi gostje podali k

zakuski, kjer so bili deležni od zvokih or-

kestera vojaške godbe in ljubeznive usre-

ljivosti domačina res prav prisrčnega go-

stoljublja. Vozaškemu eskadronu so brzo-

javno čestitali h krstni slavi Nj. Vel. kralj

Peter II., Nj. Vjs. knez namestnik in ko-

mandant IV. armijske oblasti.

—

Dr. Pavločič Franc

ZOPET REDNO ORDINIRA

Gospodstvska cesta št. 31.

—

u— Dober o'p, umetniško lepoto in ve-

drošt brez alkohola hode v soboto zvečer

nuđiti bežigradska podružnica CMD s pri-

redbo pestrega koncertnega večera v te-

lovalni dvorani z odrom Narodne šole ob

Vodnikovu cesti. Sodelujejo naši mladi

operni pevci: sopranistka Milica Poljanar-

jeva, tenorja Vlado Rakovec in M. Kri-

stanič, bariton Mirko Dolničar, pa kon-

certne pevke sestre Stritarjeve in Nuša

Kristan, plesalki Lj. Zelenik in J. Bankart

ter pevski zbor Sva. Vsi sodelujejo z ge-

sloim: Svoje umetniški dar domovini na

ohtar! Začetek bo točno ob 20. Ljubljana-

—

O razstavi slikarja Zorana Mušića v

Beogradu poročajo znani esejisti in kritiki

Todor Manojlović v listu »L'Echo de Bel-

grade« z dne 3. t. m. med drugim: »V

nasprotju z Rajkom Levim in Franjom

Simunovićem, ki razstavlja skupaj z Mu-

šićem, kaže Mušić bolj grafično kakor si-

larsko inspiracijo in daje očitno prednost

živim bitjem, ljudem in živalim, kakor tudi

človekovim stvaritvam, tehničnim kon-

strukcijam. Velika narava, krajina in de-

korativna, slikovita lepota se pri njem

umikajo pred figurami, pred risbo, pred

strukturo, pred gibanjem, ki je bolj na-

značeno, začrtano s smelnimi potezami,

strastno in izrazito. V tej obliki Zoran

Mušić slika ali riše vaščane, kmete z njih-

ovimi konji ali mulami, odnosno kaže

večjo in dinamično konstrukcijo ali to-

pografijo kakšnega kolodvora. Pridužimo

še temu nekaj pokrajini nekatere dalmatinske

motive, toda iz Dalmacije, ki je pri njem

izgubila barvo, postala abstraktna, realna,

kljub temu pa zanimiva. V tej raskavosti in

v strogem slikarstvu mladega slovenskega

umetnika čutimo zanos in dušo in njegova umetnost ni nič manj

mikavna, kakor koloristično mnogo močnejše in

na zunaj bolj zapeljive slike njegovih dveh

tovaršev.

čani, pridite, da bosta zadovoljni podružnica in glavna Družba! Vse skupaj bosta vodila naš mojster operni zborovodja R. Simoniti in skladatelj Fran Venturini.

u— Sentjakobčani so izbrali za otvoritev letošnje sezone igro Gena Senočića »Nenavaden človek«, ki je imela v narodnem gledališču v Zagrebu izreden uspeh. V naslovni vlogi bo nastopil priljubljeni igralec Košak Milan, v ostalih vlogah pa Čučkova, Kramarjeva, Vidičeva, Eyper, Lavrič, Kos, Moser, Plešev in drugi. Na otvoritveni predstavo opozarjamo cenjeno občinstvo že zdaj.

u— Zveza kulturnih društev v Ljubljani vabi članstvo ljubljanskih edinic na svečano otvoritev doma sokolskega društva Ljubljana II., ki bo drevi ob 20. uri. — Odbor.

u— Filozofsko društvo v Ljubljani priredi v soboto 9. t. m. ob 18. v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi prvo svoje predavanje. Predaval bo vseučiliški docent dr. Anton Trstenjak o filozofiji dr. Franceta Vebera. Vjudno so vabljeni vsi, ki se zanimajo. Vstop prost.

u— Vodstvo v Jakopičevem paviljonu. Prof. Saša Šantel bo imel vodstvo po razstavi Kluba neodvisnih jutri, v nedeljo, ob 11. uri. Razstava s svojimi res visoko kvalitnimi deli vzbuja splošno pozornost kulturnega občinstva. Posebno pa opozarjamo obiskovalce na prekrasn, vprav lučsuzni katalog. Prostorji v paviljonu so tolo kurjeni, in odprti dnevno od 9. do 18. ure.

u— Z dolenske proge. Železniška direkcija v Ljubljani objavlja: Od 1. novembra t. l. dalje prevaža vlak šte. 9362 na progi Grosuplje—Ljubljana—Rakovnik tudi potnike. Vlak šte. 9362 odhaja iz Grosuplje ob 18.14, iz Šmarje—Sapa ob 18.24, iz Škofije ob 18.36, iz Lavrice ob 18.42, in prihaja v Ljubljano—Rakovnik ob 18.53.

u— Občni zbor Zveze kulturnih društev bo jutri ob 9. uri v sejni dvorani združenja inženjerjev, Kazina II. V primeru ne-sklepčnosti bo občni zbor eno uro kasneje istotam. — Odbor.

u— Koncertni spored na akademiji Elitnega ruskega plesa, najavljen v vabilih je malce spremenjen, ker je gospa Z. Zikova zadržana in je gospa Z. Jamnicky-Thieryeva obola. Na akademiji sodelujejo g. Sonja Ivančičeva in Mihaela Vardjan-šaričeva ter gg. Žan Franci in Marjan Lipovšek.

u— Veselo martinovanje bo drevi pri Banku na šmartinski cesti. Je že vse pripravljeno. Mnogo dobre volje prinesete s seboj! Sentpetrski podružnici CMD vabita v svoj krog vse prijatelje in prijateljice iz Ljubljane.

u— Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljal danes od 20. ure do ponedeljka do 8. ure zjutraj mestni višji zdravnik dr. Fran Ciber, Srbska ulica šte. 7/I. telefon štev. 36-41.

u— I. koncert slovenske mladinske klavirske glasbe, bo v ponedeljek 11. t. m. ob 20. uri v veliki filharmonični dvorani. Na sporedu,

Iz Celja

e—Zanimivo planinsko predavanje. Pod okriljem Savinskega podružnice SPD v Celju bo predaval g. Karlo Kocjančič iz Ljubljane v četrtek 14. t. m. ob 20. v risalnici mečanske šole v Celju o temi »Planina cvetec«. Predavatelj bo opozoril planince na svoje izkušnje pri snemanju planinske flore in planinske flore z barvnimi filmi. Predaval bo 120 koloriranih skriptičnih slik.

e—Slavnostni koncert 1. decembra. Celjska pevska društva in Glasbena Matica v Celju priredijo tudi letos 1. decembra ob 20. slavnostni koncert v proslavo praznika zedinjenja.

e—Družbeni večer podoficerjev celjske garnizije se prične drevi ob 20.30 v Narodnem domu. Sodelovala bo vojaška godba.

e—Sirkov večer. Društvo »Celjski kulturni tedenski prireditelji« pričetkom ob 20.30 v Celjskem domu družbeni večer v počastitev odlikovanega celjskega umetnika prof. Alberta Sirkja. Vabljeni so člani in članice CKT ter vsi ostali prijatelji likovne umetnosti.

e—Soferski izpiti in pregled motornih vozil. V ponedeljek 18. t. m. ob 8. zjutraj se prične pri predstojništvu mestne policije v Celju soferski izpiti za kandidate s področja predstojništva mestne policije v Celju ter iz celjskega, laškega, gornjegrajskega, konjskega in šmarnskega sreza. Po izpiti bo pregled motornih vozil, ki letos še niso bila pregledana.

e—Zbor društvenih in četnih načelnikov in načelnice celjske sokolske župe se prične jutri ob 9. dopoldne v Narodnem domu v Celju. Zbor je obvezen za vse načelnike in načelnice edine celjske sokolske župe.

e—Sokolska akademija društva Celje matica v proslavo praznika zedinjenja bo v soboto 30. t. m. v celjskem gledališču s sodelovanjem društvenega orkestra.

e—Umrja je v četrtek 31. Juriju ob juž. žel. v starosti 67 let dentista g. Nadežda Mogilnicka, soproga tamkajšnja zdravnikarica dr. Vladimira Mogilnicka. Truplo prepeljejo v grški krematorij. Pokojna je bila po rodu iz Podkarpatske Ukrajine. Bila je odlična narodna žena, vzorna soproga in mati. Bodi ji ohranjen lep spomin, svojcem naše iskreno sožalje!

e—Zagoneten mrtevček. V celjsko bolnišnico so pripeljali v sredo nekega Mihaela Lupšeta iz Podčetrčka. Bil je nezavezan in je kmalu po prevozu izdihnil. Podrobnosti še niso mogli ugotoviti.

e—Vlom in tatvina. Te dni je 26letni brezposelni sofer Hubert K. iz Nove cerkve z vetrihom vlomil v stanovanjski vagon artista Petra Založnika pri sejmišču v Klavniški ulici v Celju in odnesel 300 din gotovine. Vetrih je pustil na zemlji poleg vagona. Založnikova žena je kmalu opazila tatvino in takoj osumila Huberta K., ki se je večkrat potikal okrog vagona. Pohitela je v mesto in našla storilca na kolodvoru. Obvestila je stražnika, ki je Huberta K. aretiriral. Pri aretirancu so našli še 230 din, vstanek pa je bil že zapravljen. V sredo zvečer se je nekdo spizlal v stanovanjsko hišnega posostnika in zasebnega uradnika W. na Kralja Petra cesti ter odnesel 1.800 din vreden rjav damski plašč in 1.500 din vredno dragoceno ročno torbico. Policija je storilcu že na sledu.

e—Kdo je lastnik? V sredo zvečer so našli pri voglajski brvi ob Cesti na grad tri boljše damске ročne torbice, ki jih je bil najbrž nekdo ukradel. Ena torbica je velika in iz rdečega usnja, druga je tudi velika in iz črnega usnja in rdeče obrobjena, tretja pa je srednjevelika in iz črnega usnja. Lastnice naj se zgledajo v kriminalnem oddelku celjske policije.

e—Pod vozom. Ko je 27letni sin posestnice Josip Krajnc iz Trnovelj pri Celju vozil v četrtek z dvoprežnim vozom gramoz, sta se konja splašila. Krajnc je padel pod voz, kolo je šlo čezenj in mu zlomilo desno nogo v kolenu. Ponesrečenca so prepeljali v bolnišnico.

e—S kamnom je ranil soferja. Pred trilateralnim senatom okrožnega sodišča v Celju se je zagovarjal včeraj 29letni Jernej Trbovc iz Podgrada pri St. Juriju ob juž. žel., ker je na cesti pri Teharju zagnal kamen v neki avto in močno poškodoval soferja po glavi. Trbovc je bil obsojen na 6 mesecev zapora pogojno za dobo 4 let.

e—Zdravniško dežurno službo za člane OUZD bo imel jutri zdravnik dr. Josip Cerin v Prešernovi ulici.

Iz Maribora

a—Obvezniki pomožne vojske. Zaščitni urad mestnega poglavarstva dostavlja obveznikom pozive, ki jih je treba točno in čiljivo izpolniti in takoj vrniti zaščitnemu uradu na Rotovškem trgu 9, pritličje levo, soba št. 1. Onim, ki imajo od pristojne oblasti rešenje, da so v mirnem pripravljalnem in vojnem stanju potrebni v podjetjih, ki delajo za državno obrambo, ni treba izpolniti predpisane prijave, če bi jo slučajno sprejeli, vendar pa jo morajo vrniti. Kdor bi ne prejel poziva, a spada v pomožno vojsko, se mora, če ima v Mariboru domovinsko pravico ali biva v Mariboru že vsaj 3 mesece, brezpogojno oglašiti v zaščitnem uradu in tam podati potrebne podatke. Starše osebe od izpolniteljnih 60 do 70 let se lahko javijo na lastno željo.

a—Otvoritev predavanja studenške Ljudske univerze. Predsnočnim je bilo v polni dvorani Ljudske univerze v Studenčih otvoritev predavanja v novih predavalni sezoni. Uvodoma je pozdravil vse navzoče predsednik Ljudske univerze župan g. A. Kaloh, nakar so pevec »Enakost« pod vodstvom g. Plevanca ubrali odpele primerne pesmi. Sledilo je poudno predavanje podpredsednika g. Lintrnerja o raznih sodobnih tehničnih zanimivostih, nakar je urednik g. dr. Fran Vatovec v daljših izjavah govoril o prečih problemih na socialnem, gospodarskem in kulturnem področju.

a—Lutkovno gledališče matičnega Sokola otvori letošnjo 11. sezono v nedeljo 10. t. m. ob 15. uri v Sokolskem domu.

a—V prid revni mariborski mladini bo 17. t. m. ob 20. uri v veliki dvorani Sokolskega doma na Aleksandrovi cesti dobrodelna akademija. Kličejo in prošjo pomoči potrebni mestni učenci v grozi in opoku pred bližajočo se zimo. Mariborčani, pokazimo, da je v nas usmiljeno srce! Nihče naj ne zapre vrat društvenim članom, ki bodo prodajali vstopnice po stanovanjih. — Ženska društva v Mariboru.

a—Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upraviteljem svojim ima jutri 10. novembra dr. Stanko Pogurje, Maribor, Tyrševa ul. 14.

a—Lastniki parcel ob potoku v Studenčih so v težkem položaju. Tam so razni posestniki prodajali parcele, ki pa še nimajo stavbnega dovoljenja. Je pa tam zaščitni pas in razen tega ni omenjeni potok reguliran v smislu predpisa. Sedaj so novi lastniki v veliki zadregi, ker stojijo tam že zasila stanovanja in barake. Ne dobi pa dovoljenja za zidavo stanovanjskih hiš. Pred komisijo so se bivši posestniki zavezali, da bodo potok regulirali. Režeji, ki so s težko prisluženim denarjem kupili to zemljo, upajo, da jim bo oblast dovolila zidavo.

a—Maksimalni zaslužki v trgovini na drobno. Za srez Maribor desni breg so določeni z veljavnostjo 15. t. m. sledeči najvišji dopustni brutozaslužki: za 10% koruzni zdrob, rženo in ajdovo moko, navadno mlo, bombažno predvilo, za 15% jedilno olje, terpentinsko mlo, sveče, beljeno platno, sukanec (razen svilenege), flanel, palično železo, ovčjo volno in predvilo, surovo juto; 12% za domače testenine in riž, 20% za volno, železne predmete, kose, motike, fazimirano železo, žico in žebelje, nadalje za kokosovo olje, kože vseh vrst in kositer.

a—Martinovanje pri Mariborski koči. V soboto 9. t. m. prispeje z večernim vlakom hrvatski planinci Sljemeniški iz Zagreba, nakar se takoj odpelejo za mestnim avtobusom k Mariborski koči, kjer imajo v nedeljo 10. t. m. tradicionalno martinovanje z mariborskimi tovariši. Mariborska podružnica SPD oskrbi za to priliko dve

avtobusni vožnji k Mariborski koči in sicer v soboto zvečer po prihodu ljubljanskega večernega vlaka in v nedeljo z odhodom ob 7.30 zjutraj. Kdor bi od Mariborčanov želel poslužiti se že sobotnega avtobusa, naj se priklapi v pisarni SPD na Aleksandrovi cesti 16. V nedeljo 10. novembra vozi namreč od tej prilike ob zadostnem številu prijaviteljev mestni avtobus do žage z odhodom z Glavne trga ob 7.30. Zanimanci se lahko priklapijo tudi pri Putniku.

a—Hlmen. Po starokatoliškem obredu sta se poročila tovarniški delavec Jožef Spindler in zasebnica Julijana Gartnerjeva iz Studence pri Mariboru. Obilo sreče!

a—Ponedeljkov slovenski koncert (Narodni dom) bo velik kulturni in nacionalni dogodek. Ne zamudite!

a—Popušt za delavce v mariborskem gledališču. Uprava mariborskega gledališča je dovolila, da imajo polovičen popust pri nakupu vstopnic delavci in delavke, če se izkažejo s potrdili, ki jih dobe pri Delavski zbornici v njeni knjižnici vsak delavnik med uradnimi urami od 10. do 12. dopoldne in od 4. do 8. zvečer. Delavci, poslužite se te ugodnosti in obiskujte narodno gledališče!

a—Vlom v tovarniško pisarno. V noči na petek so drzni vlomilci vdrli skozi okno v pisarno tovarne blagajne v Frankoparovi ulici 17. Pretaknili so miznice in predale, denarja niso našli. Odnegli so pisalni stroj znamke Remington, ki je vreden 300 din.

Gospodarstvo

Državni dohodki so bili v prvi polovici proračunskega leta za 1200 milijonov večji nego lani

Finančno ministristvo objavlja običajni mesečni pregled o gibanju državnih financ, in sicer za mesec septembar in za prvih 6 mesecev tekočega proračunskega leta. Tudi podatki za septembar kažejo nadaljnje naraščanje državnih dohodkov.

Dohodki od neposrednih davkov so dosegli sicer le 205,5 milijona din in so bili za 12,4 milijona din manjši nego lani v istem mesecu, pri čemer pa je treba upoštevati, da letos med dohodki niso upoštevani oni dohodki iz neposrednih davkov, ki so odstopljeni banovini Hrvatski in da je bilo letos odloženo plačilo zemljarine do 15. okt. Isto velja tudi za takse in trošarine. Donos takse je znašal v septembru 146,9 milijona din (lani 112,6) in je bil navzlic delnemu izpadku takšnih dohodkov v banovini Hrvatski precej večji nego lani. Donos trošarin je dosegel 98,5 milijona din (lani 109,8), donos carin 85,4 milijona din (lani 68,1) in donos monopolov 229,9 milijona din (196,8).

V izrednem obsegu so narasli dohodki železnice, ki so v septembru dosegli 333 milijonov din (lani 207,2). Poštni dohodki so znašali 50,1 milijona din (46,4) in dohodki državnih rudnikov pa 24,1 milijona din (15,4).

V prvi polovici tekočega proračunskega leta 1940-41 (april-september) so državni dohodki dosegli znesek 7182 milijonov din, medtem ko so lani v istem razdobju znašali (skupaj s sedaj banovini Hrvatski odstopljenimi dohodki) 5988 milijonov. Celotni državni dohodki so bili torej za 1194 milijonov večji nego lani, dejansko pa je obseg povečanja še večji (pri znesku za prvih 6 mesecev proračunskega leta bi morali pravilno odbiti ustrežajoče dohodke, ki jih sedaj pobira banovina Hrvatska).

Dohodki po posameznih davčnih vrstah in dohodki najvažnejših državnih podjetij so dosegli v prvem polletju tekočega proračunskega leta naslednje zneske v primeru z dohodki v istem razdobju prejšnjih dveh let (v milijonih din):

	april-september 1938.	1939.	1940.
neposredni davki	1324,9	1342,3	1332,5
trošarine	516,3	535,6	627,8
takse	628,0	642,8	747,4
carine	523,0	503,2	578,6
monopoli	1074,3	1115,4	1331,7
železnice	1217,4	1227,6	1775,1
pošta, telegr. telef.	270,7	276,7	311,8
rudniki	145,9	86,0	127,9
gozdovi	37,4	35,0	36,1
rečna plovba	28,0	26,8	52,3

V primeru z lanskim letom so se najbolj povečali dohodki železnice, na katere odpade skoro polovica celotnega povečanja državnih dohodkov. Železniški dohodki so namreč narasli od lanskega leta za 445 milijonov din ali za 44%. Znatno je tudi povečanje pri monopolih, ki znaša nasproti lanskemu letu 216 milijonov ali 19%. Taksi dohodki so narasli izpadku dohodkov iz banovine Hrvatske narasli za 105 milijonov ali za 16%, trošarinski dohodki pa za 92 milijonov ali za 17%. Tudi carinski dohodki so se povečali za 75 milijonov ali za 15%.

V primeru z lanskim letom so značilni za malenkost le dohodki od neposrednih davkov, pri čemer pa je upoštevati, kakor smo že gori navedli, da je bil znaten del neposrednih davkov iz banovine Hrvatske odstopljen tet banovini, in okolnost, da je bilo letos plačilo prvega obroka zemljarine preloženo do 15. oktobra. Obično so narasli letos tudi dohodki državnih rudnikov, navzile temu, da je država odstopila banovini Hrvatski nekatere rudnike. Padec od leta 1938 do leta 1939 pa je pripisati izpadku rudnikov, ki jih je prevzela državna družba »Jugoslovensko jeklo«.

Kontrola cen in zalog kož in usnja

Ljubljana, 8. novembra. Kraljevska banska uprava za dravsko banovino v Ljubljani razglasi:

Z odlokom ministra trgovine in industrije in ministra socialne politike št. 7581 z dne 5. oktobra 1940 je razširjena kontrola cen in zalog na vse vrste kož in usnja, tako domačega kot tujega izvora. Da ne bi bilo napačnih tolmačenj in da bo mogoča uspešna kontrola, daje Urad za kontrolo cen ta-le navodila:

Kontrola cen v smislu uredbe o kontroli cen z dne 14. febr. 1940 se nanaša na te-le vrste kož in usnja:

1. surove kože: goveje, konjske, bivoljske in telečje;
2. usnje: podplati, okrajavine in vrato-vi (izvzemši galanterijski), usnje za podlogo (telečje in konjsko), notranjki, gornje usnje (kravine masne brez ozira na barvo, goveji in telečji boks brez ozira na barvo), celjenec (običajni suhi), usnje za jermenarje in sedlarje (likane navadni mastni za vojno in konjsko opremo), svinjne za sedlarje in jermenarje (brez galanterijskih) in usnje za strojno jermenje.

V smislu čl. 2 uredbe o kontroli cen so uvozniki, veletrgovci in predelovalci (tovarnarji usnja) dolžni do 10. novembra t. l. predložiti pristojni oblasti predstavko, s katero bodo opravili povečanje prodajnih cen, če so jih po 14. febr. 1940 dvignili. V predstavki je treba označiti razloge, ki so povzročili to povečanje in priložiti detaljno kalkulacijo. V slučaju, da povečanje cen ni upravičeno, bo banska uprava to ceno revidirala. Predstavka za opravičenje povečanih cen sme biti kolektivna.

Vsi uvozniki, veletrgovci, predelovalci (tovarnarji usnja) in osebe, katerim je blago poverjeno v shrambo (skladišča, komisijonarji, prekupeži itd.) so dolžni v smislu odločbe ministra trgovine in industrije z dne 5. okt. 1940 in uredbe o kontroli zalog blaga z dne 15. junija 1940, da prijavijo zaloge teh-le vrst kož in usnja:

1. surove, soljene kože velikih živali (goveje, telečje, bivoljske in konjske);
2. surove, suhe kože velikih živali (goveje, telečje, bivoljske in konjske);
3. podplatno usnje (kruponi, vrato-vi, okrajavine);
4. notranjki;
5. boks vseh vrst;
6. masno usnje (rjave in črne kravine, pitlingi, kpsli);
7. usnje za podlogo (telečje in konjsko);
8. opankarski podplat;
9. likane običajni mastni za sedlarje in jermenarje;
11. svinjine običajne za sedlarje in jermenarje (brez galanterijskih);

menarje (brez galanterijskih);

12. usnje za strojno jermenje.

Prijave o stanju zalog konec vsakega meseca se morajo poslati najkasneje do 5. prihodnjega meseca Uradu za kontrolo cen v Beogradu. Stanje zalog naj se razširi in zbere po zgoraj navedenih razredih. Za vse vrste zgoraj navedenih kož in usnja je brezpogojno potrebno prijaviti točno število kosov (komadov) in to skupno za vsak od 12 navedenih razredov. Razen tega je treba za kože in usnje iz razredov 1, 2, 3, 4, 8, 10, 11 in 12 brezpogojno označiti za vsak razred posebej skupno težo v kilogramih (za surove, soljene kože navesti težo otresene od soli), medtem ko je potrebno za usnje iz razredov 5, 6, 7 in 9 naznačiti posebej za vsak razred površino in kvadratnih čevljev.

Za oceno težine v kilogramih in površine v kvadratnih čevljih se odobrava toleranca do največ 10%.

Bratom in sestram na meji — pomoč!

DESETI NOVEMBER dan narodne zbirke CMD

Prijave, ki ne bodo razčlenile kož in usnja po zgoraj navedeni klasifikaciji ali, ki se ne bodo strogo držale predpisanih enot mer (za vse vrste kož in usnja število kosov, a za izvestne vrste kilogrami ali kvadratni čevlji), se bodo smatrale za neveljavne.

Zaloge kož in usnja se morajo prijaviti po kraju, kjer se nahajajo, a ne po kraju sedeža tvrdke. Za kože in usnje iz vsakega zgoraj navedenega razreda je potrebno posebej naznačiti kože in usnje domačega izvora, a posebej kože in usnje inozemskega izvora.

Prijavitelji se obenem prosijo, da navedejo, v kolikor jim je to mogoče, svojo mesečno proizvodnjo, kakor tudi obseg svojih mesečnih nakupov in prodaj.

Izjemoma se bodo sprejemale prijave o stanju zalog kož in usnja na dan 31. oktobra t. l. do 10. novembra t. l. zaključno.

Obrazci za prijave zalog se morejo dobiti v statističnem oddelku Urađa za kontrolo cen v Beogradu (Trg. kralja Petra št. 15/VI.).

Zaloge surovih kož mora pritiaviti vsak, ki ima zalogo surovih kož, torej tudi mesarji, trgovci z usnien na drobno itd. Prepla prijave zalog kož in usnja je treba do vsakega 5. v mesecu poslati Referatu za kontrolo cen pri kralj. banski upravi v Ljubljani.

Poravnalna razprava zaradi nameščenih plač

Nameščenke organizacije so preko Delavske zbornice dostavile delodajalskim organizacijam spomenico, da se vsem nameščencem zvišajo dosežanje plače tako, da se prizna pri plačah do 2500 din 40% povešek, do 3500 din 30% povešek, do 4500 din 20% povešek in pri plačah nad 4500 din 10% povešek. Spomenica nadalje predlaga, da bi delodajalci izplačali vsem nameščencem enomesečno plačo, da bi se mogli nameščenci tik pred zimo preskrbeti z najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami, preden bi se cene ponovno dvignile. Nameščenke organizacije so končno predlagale, da bi se vprašanje povišanja nameščenih plač sporazumno rešilo na posebni anketi.

Zveza industrijcev za dravsko banovino je takoj, čim je sprejela spomenico, sklicala sestanek vseh delodajalskih organizacij, ki jim je bila spomenica dostavljena od Delavske zbornice. Glede na napoveda nove ureditve minimalnih plač nameščencev z bansko naredbo je bilo na tem sestanku soglasno sklenjeno, da se razprava o predlogih nameščenih organizacij odloži do nove ureditve minimalnih plač zasebnih nameščencev, čim je bila objavljena odločba bana o minimalnih plačah zasebnih nameščencev, je Zveza industrijcev sklicala nov sestanek delodajalskih organizacij, na katerem so o predlogih podrobno razpravljali. Razprava je šla v tej smeri, da bi delodajalske organizacije priporočile svojim članom, da priznajo svojim nameščencem draginskih razmeram primerne doklade, pri čemer bi mogel na splošno služiti kot zgled način ureditve tega vprašanja v banovini Hrvatski, pri čemer naj bi se upoštevali vsi dosežani poviški, ki so bili priznani nameščencem od 1. septembra 1939 dalje.

Nameščenke organizacije pa so pri banski upravi stavile predlog za uvedbo poravnalne postopka. Ta predlog je banska uprava upoštevala in je z razpisom od 4. novembra razpisala poravnalna razpravo, ki bo 11. novembra ob 10. uri v knjižnici palače banske uprave na Bleiweisovi cesti.

Izdelovanje opank in galoš iz starega gumija

Že včeraj smo poročali, da je trgovinski minister dovolil izdelovanje obutve iz starega gumija. Njegova odločba o tem se glasi: Na podlagi uredbe o nadzorstvu nad zalogi blaga, je minister za trgovino in industrijo izdal naslednje odločbe:

1) V nastroju z odločbo o prepovedi uporabe gumija (kavčuka) za izdelavo obutve in njenih delov se dovoli izdelovanje obutve in njenih delov iz starega, izvršenega gumija. 2) Za obutev se štejejo po tem odloku opanke, čevlji, škornji in galoše.

3) Kot star gumi v smislu te odločbe se smatra uporabljen gumi ali pa neuporabljeni izdelki iz gumija in odpadki z gumija, izvzemši gume za avtomobile. Avtomobilske gume se ne smejo uporabljati za izdelavo obutve in njenih delov.

4) Obrati, ki žele dobiti dovoljenje za izdelavo obutve in njenih delov, se morajo obrniti na trgovinskega ministra s prošnjo. V njej morajo navesti: a) koliko parov obutve in njenih delov morejo v današnjih razmerah na tržišču izdelati na dan, na teden, na mesec; b) koliko parov posameznih vrst obutve in njenih delov žele izdelati na dan, na teden, na mesec na podlagi dovoljenja; c) koliko potrebujejo starega gumija za izdelavo teh predmetov; d) kakšno količino gumija ima obrat (na skladišču, naročeno a ne dobavljeno in sl.), in sicer posebej za surovi gumi, za gumijevo zmes, za stare avtomobilske gume in za ostali stari gumi po odst. 3 tega odloka; d) obrati, ki dobi dovoljenje za uporabo starega gumija za izdelavo obutve in njenih delov, bodo mogli izrabiti to dovoljenje samo pod pogoji, ki bodo navedeni v dovoljenjih. Če se obrat ne bi držal teh pogojev, se bo dovoljenje razveljavilo.

5) Kdor bi prekršil te določbe bo kaznovan z globo 5.000 do 100.000 din in z zaporom 30 dni do 6 mesecev, uvoznik, ki bi se proti temu pregrešil, pa bo črtan iz registra uvoznikov za določeno leto. Razen te kazni se bo razveljavilo dovoljenje za uporabo gumija za izdelavo obutve, po potrebi pa se pri podjetju postavi tudi komisar na stroške podjetja.

Gospodarske vesti

Naredba o kontroli izvoza fižola. Na osnovi uredbe o kontroli zunanje trgovine je trgovinski minister dr. Andrej predpisal naredbo o kontroli izvoza fižola. Člen 1. te naredbe določa, da se izvoz fižola iz tarifne številke 8/I in 9/I carinske tarife stavi pod kontrolo direktije za zunanjo trgovino. V členu petem določa naredba, da se smejo z izvozom fižola baviti samo: 1. Prizad, 2. direktija za prehrano, 3. Pooblaščen gospodarska d. d. banovine Hrvatske (Pogod) in 4. Banovinski prehranjevalni zavod v Ljubljani (Prevod). Po členu 8. naredbe so te štiri ustanove dolžne, da na podlagi dobljenih izvoznih dovoljenj izvoziijo fižol v ustrežajočem roku in pa po pogojih, ki jih bo določila direktija za zunanjo trgovino. Kakor je razvidno iz besedila naredbe, velja za izvoz fižola monopol, ki ga izvajajo imenovane štiri ustanove. V sredo je bila v direktiji za zunanjo trgovino v Beogradu seja, na kateri je bila izvršena razdelitev kontingenta za izvoz fižola na imenovane štiri ustanove.

Maksimalne cene za suknjo. Na osnovi člena 3. uredbe cen je urad za kontrolo cen v Beogradu predpisal za svoje področje (to je za vso državo, razen za banovino Hrvatsko) maksimalne cene za suknjo šajak in običajno suknjo. Maksimalna cena znaša za šajak v širini 140 cm, v teži 850 gramov, ki vsebuje 40% surove volne iz volnenih krp, 125 din za meter franko tvornica z vračunanim zaslužkom 8%, toda brez skupnega davka za poslovni promet; 2) za običajno suknjo v širini 140 cm, v teži 1300 gramov, ki vsebuje 40% surove volne in 60% volne iz volnenih krp, 160 din za meter franko tvornica z vračunanim zaslužkom 8%, brez skupnega davka.

Naredba o kontroli izvoza bombaža, o kateri smo že poročali, je objavljena v »Službenih novinah« od 6. t. m. Petnajstidnevni rok za prijavo uvoznikov zaradi registracije poteče torej 21. t. m. V isti številki »Službenih novin« objavlja trgovinsko ministristvo odlok, s katerim pooblašča direktija za zunanjo trgovino od-

delek za obrt, trgovino in industrijo banovine Hrvatske, da v imenu direktije vrši registracijo uvoznikov bombaža, bombažne preje in celulozne volne v smislu naredbe za uvozne tvrdke na področju banovine Hrvatske, da izdaja na zahtevo uvoznikov uvozna dovoljenja v okviru določenega načrta in po navodilih direktije, da izvrši črtanje registriranih uvoznikov v smislu člena 6. naredbe in da izreka kazni v smislu člena 7. naredbe. Oddelek za obrt, trgovino in industrijo banske oblasti je dolžan o vsaki spremembi v registru obvestiti direktijo in ji izstaviti duplikate izdanih izvoznih dovoljenj.

Ugodnostna tarifa za prevoz turškega bombaža. Generalna direktija državnih železnice je odobrila ugodnostno tarifo za surovi bombaž, in sicer od obmejne postaje v Caribrodu do naslednjih postaj: Beograd, Celje, Duga Resa, Kranj, Litiija, Maribor, Maribor-Studenca, Niš, Novo mesto, Pančevo, Škofja Loka, Tržič, Zagreb, Zemun in Zreče. Pri prevozu bombaža do gornjih postaj se uporablja tarifa razreda 5., zmanjšana za 10%. Pogoj pa je plačilo voznice za najmanj 5000 kg. Ugodnost velja od 19. oktobra do preklica odnoso do konca decembra t. l. Znižane tarife postavke uživajo tvrdke, ki prejmejo v času veljavnosti te ugodnosti najmanj 1000 ton surovega bombaža. Pravico na delno povračilo voznice ima prejemnik.

Razpis Friderika Homana ustanove. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razpisuje za leto 1940 iz Friderika Homana ustanove 12 podpor po 200 din. Upravičeni do teh podpor so obubožani trgovci na ozemlju nekdanje dežele Kranjske, v kolikor pripada to ozemlje kraljevini Jugoslaviji. Poleg tega prejemajo podpore samo oni bivši trgovci, ki so obubožali zaradi bolezni, nesreče ali poslovne nezdgo, toda brez lastne krivde. Rok za vlaganje prošnje je do 1. decembra 1940. Prošnje morajo biti opremljene s potrdilom o proslivljenem siromašnem stanju, ki ga izda občina, v kateri prosilec stalno stanuje, kakor tudi s potrdilom kraljevnega pristojnega združenja trgovcev. Združenje trgovcev potrdi na prošnji, da je prosilec bivši trgovec in da je obubožal zaradi bolezni, nesreče ali poslovne nezdgo, toda brez lastne krivde.

Bozre

8. novembra

Na beograski borzi je bil danes promet v grških bonih po nespremenjenem tečaju po 43 in v bolgarskih kilirskih čekih po 52,08. Tečaj na svobodnem trgu se nadalje ravna po tečaju 55 din za dolar. Na zagrebškem efektivnem tržišču je bila tendenca slaba in v Voini škodi ni bil 7,4

Usoda Byrdove odprave

Nerešeni problemi zaradi nedostajanja denarja

Byrdova odprava v Antarktiko se bo v kratkem zaključila, vsaj za čas, dokler traja vojna. Ameriški kongres je namreč za novo proračunsko leto

odkionil nadaljnje kredite

za to odpravo, češ da takšni izdatki v času evropske vojne niso umestni. Odprava sicer svoje delo še nadaljuje, vendar pa je računati s tem, da se bo v glednem času vrnila.

Admiral Byrd sam se mudi v Bostonu. Državni departement, pomorski, notranji in poljedelski urad, ki so pokrovitelji

odprave, bodo odločili, kdaj se vrnejo drugi njeni člani. Ladjica »Bear« je že odplula proti Mali Ameriki, Byrdovemu oporišču v Antarktidi, kamor bo

dospela v januarju

Tam bo počakala, da pride odlok za potratke ekspedicije, nakar bo vzela posadko Male Amerike na krov in odplula še do Vzhodnega oporišča, kjer bo vkrcala drugo skupino mož. Spremljala jo bo druga ladjica »North Star«. Nato se bosta obe ladjice vrnila domov.

Odlok za povratek bo imel tem bolj neugodne posledice, ker bi se moralo pravo delo odprave prirediti še sedaj,

v antarktični pomlad.

To delo pa obsega, kakor znano, tri naloge: prvič bi morala odprava preiskati, kaj je z 1500 morskimi milji dolgo in kartografsko posneto obalo med Rossom in Palmerjevo deželo, drugič bi morala ugotoviti, da-li je ta Palmerjeva dežela polotok ali otok, tretjič bi bilo dognati, dali je Antarkida

ena sama celina

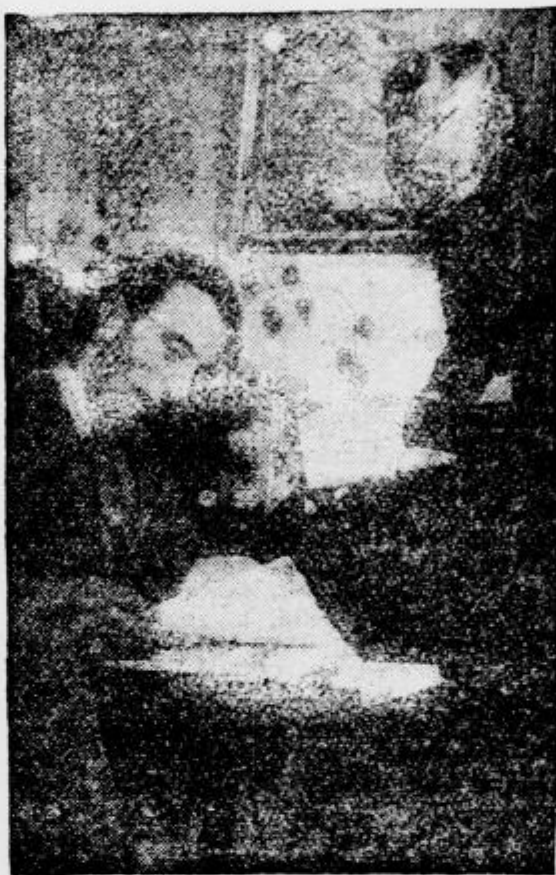
ali pa jo sestavljata dve kopnini, ki bi ju ločil širok morski preliv med Rossom in Wedellovim morjem.

Prvotno je bilo določeno, da bo ostala odprava v Antarktidi najmanj 4 ali 5 let in država je določila zanj kot prvo podporo 350.000 dolarjev. Opremljena je bila ta odprava tako, kakor še nobena pred njo, razpolagala je

s najmodernejšimi tehničnimi pripomočki

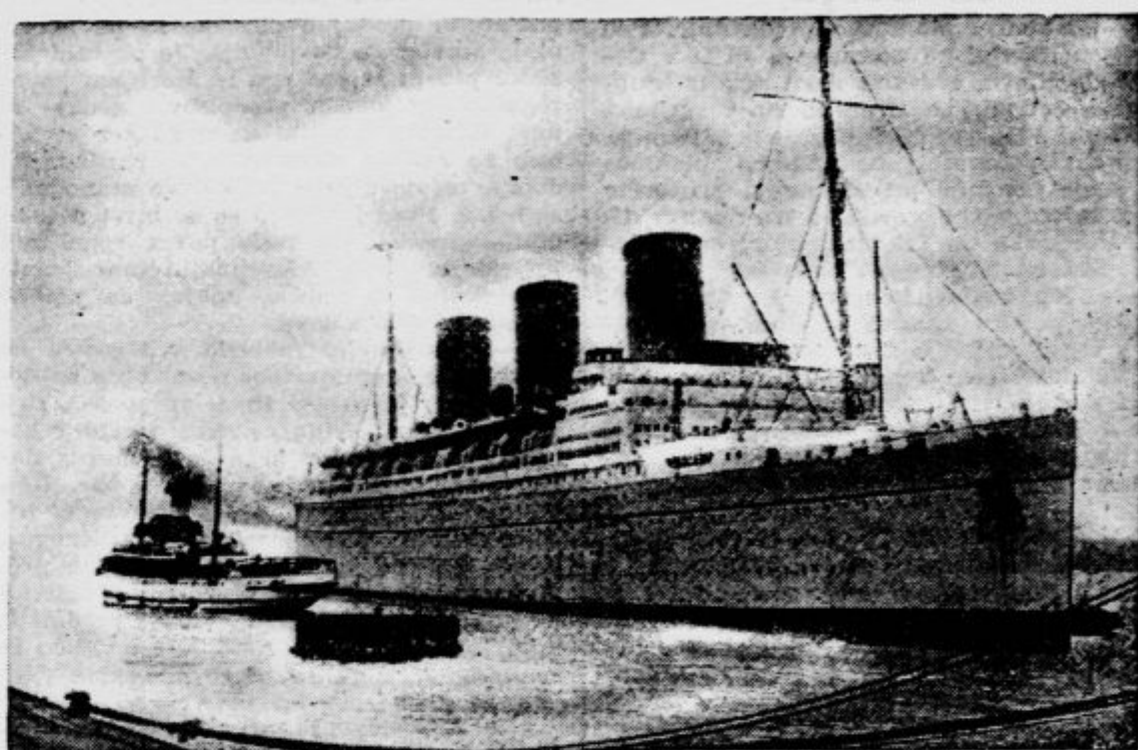
letali, traktorji, motorni sanmi, preoblikovane znanstvene instrumente, ki naj bi jih deloma prvič preizkusili, in končno s »snežno križarko«, ogromnim motornim sanmi s celo vrsto stanovanjskih in delovnih prostorov. Ta snežna križarka bi lahko vozila po vsakem terenu in vodila na svoji strehi s seboj celo letalo.

Prej na ledu — zdaj tudi v zakonu

Prvaka v umetnem drsanju na ledu Maksa Herberjeva in Ernesta Bala sta se pred kratkim poročila. Slika prikazuje dvojico v njunem skupnem domu

Potopljen angleški prekomornik

»Empress of Britain«, s katerim sta se lani vozila angleški kralj in kraljica iz Kanade na Anglesko, je bil potopljen od nemške podmornice. Kratko po torpediranju je bila uničena tudi nemška podmornica

Prikazen obeta zmago...

Nenavaden nebesni pojav v Južni Angliji

Neki angleški farmer z imenom Fowler iz Fille Nestlinga blizu Sussexu pripoveduje, da je te dni opazil na nebu Južne Anglije prikazen, ki je bila na las podobna Kristusu. Fowler je črval krdelo ovac na nekem hribočku. Nenadoma je zagledal na nebu belo črto, ki se je rahlo razširila. Kmalu je nastala iz meglice prikazen razpela s križanim Kristusom. Okoli Kristusove glave se je tvorila podoba šestih angelov z dolgimi belimi krili in Fowlerju se je tudi zdelo, da eden izmed angelov brenka na harfo. Prikazen je trajala dve minuti, potem je izginila.

Ko se je prikazen razpršila, je Fowler tekkel med ljudi in pripovedoval, kaj je vi-

del. Zelo se je čudil, ko so mu nekateri preprosti ljudje izjavili, da so tudi oni videli nekaj podobnega. Nekaj gospe z imenom Steer, evakuirana iz mesta Newhaven in njena sestra, gospe Evansova, sta potrdili, da sta jasno razločili prekrizane Kristusove noge in žebje na njih. Pripomnili pa sta, da je eden izmed angelov imel roke prekrizane kakor da moči.

Angleško prebivalstvo tolmači prikazen na nebu tako, da bo Velika Britanija zmagala v sedanjih vojnih. Obenem je ta pojav osvežil v ljudstvu spomin na nekaj podobnega iz svetovne vojne: na prikazen »angelov v Monsu«, ki so se tudi pojavili pred koncem svetovne vojne.

Rop po naročilu

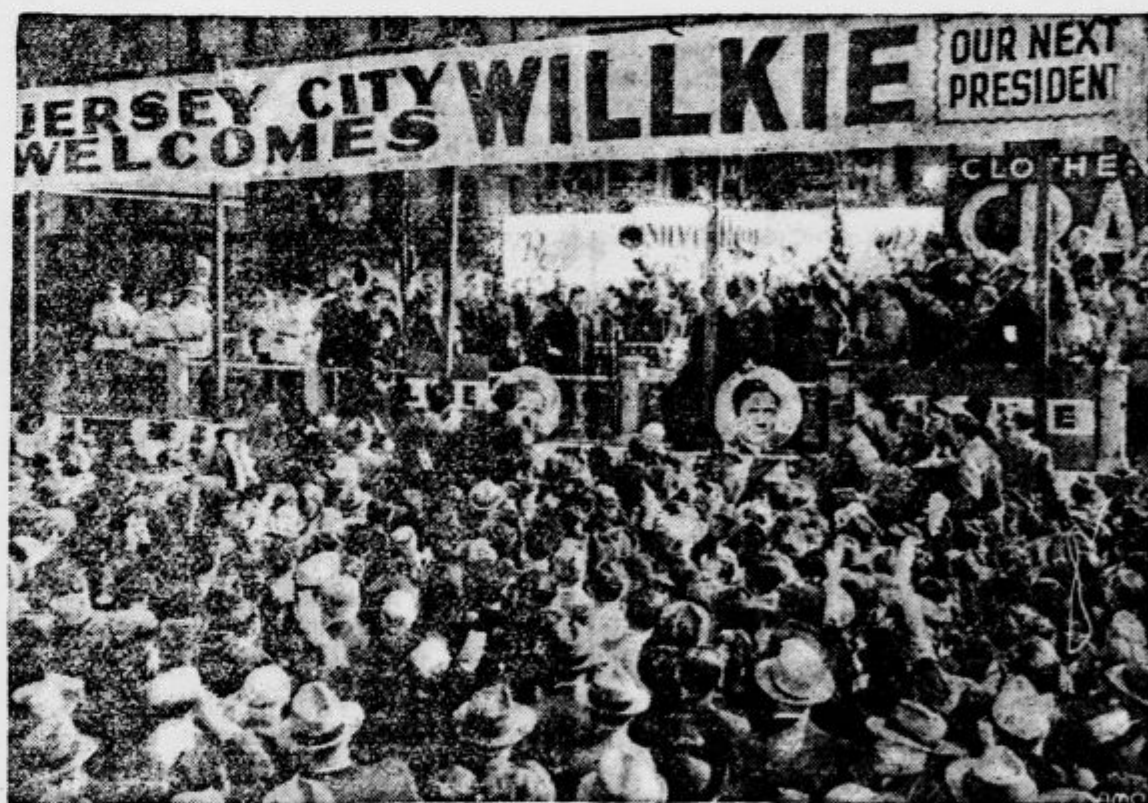
Tretji okrinkani razbojnik so vdrl v hišo v hribovski osamljeni ženski v okoliščini Varšave. Samokresni so držali žensko, kakor nekega moža, ki je bil slučajno tam na obisku, v šahu. Ko se je mož skušal upreti, so ga pobili in zvezali.

Ker razbojnik v hiši niso našli nič primernega, so pobrali možu listino, v kateri je bilo 300 zlotov, in zlato uro. Nato so ga zvezali na bližnjo železniško progo in ga nanjo privezali. Žrtve pa se je mogla za srečo rešiti vezi nekoliko minut pred prihodom brzega vlaka in opozoriti policijo. Preiskava je v splošno presenečenje ugotovila, da je bila ženska sama naročila ta rop in da si je izgovorila del plena.

Zvonovi iz stekla

Za nove cerkve v Italiji v bodoče ne bodo več vili vali zvonov iz bron ali sploh iz kovine. Poskusi so pokazali, da se da za ta namen izvrstno uporabiti novo nedrobljivo steklo in da je zvok teh steklenih zvonov najmanj tako lep in dalinosen kakor glas kovinskih zvonov.

Slika s presidentskih volitev

Volilni shod Wendella Willkieja v Jersey-Cityju

Glasbila na glavah

Od kar je postala ameriška moda samostojna, je dospela približno do tistega stališča, ki je prevladovalo nekako pred letom dni v Parizu: trdi se, da »vojaško linijo«. Zlasti moda ženskih klobukov se je podredila temu stališču na izvirni način: klobuki imajo obliko vojaških glasil, kar sicer ni vedno lepo, a vsaj originalno. Tako je videti na ženskih glavah nenavadne tvorbe v obliki trobent, bobnov. Škotskih dud in kar je še podobnega. Marsikšen mož gleda stvar postrani, na kaj hočemo, v Ameriki imajo ženske besedo...

A NEKDOTA

Enrico Caruso se je nekega dne učil nove vloge v svoji sobi. Nenadno je vstopil nadzornik delavcev, ki so popravljali hišo, in ga vprašal:

»Ali bi bili zadovoljni, če bi se popravila hiša čim prej končala?«

»Gotovo«, je odgovoril pevec.

»Torej vas prosim, da prenehate s petjem. Ko pejete, delavci zapuščajo delo in vas samo poslušajo. Ni sile, ki bi jih privabila med tem delo.«

Caruso se je nasmehnil. Dogodek mu je bolj del nego marsikatero ploskanje, ko je nastopal na odrih.

VSAM DAN ENA

Ta tukaj vidim, je padel iz tridesetnadstropne hiše!

»In se ni ubil?«

»Kaj še! Padel je namreč iz pritrilnega okna.«

(»Marc Aurelio«)

Ječa boljša od prostosti

Kitajsko siromaštvo — Želel je, da bi ga usmrtili

V Šanghaju se dogaja vsak dan, da se kakšen reven Kitajec, ki nima kaj jesti, pregreši zoper postave, da bi dobil zastoj državno stanovanje in hrano. Ječa mu nudi v resnici več udobnosti nego luknje, v katerih običajno bivajo revni Kitajci. Tudi to ni redko, da se kakšen bogat Kitajec zateče sam v ječo, ker se čuti tukaj sigurnejšega pred ugrabitvijo in morilci. Pred kratkim se je zgodilo celo to, da se je hotel v ječo skriti neki ameriški mornar, ki so ga zasledovali upniki. Nekaj novega pa je celo za šanghajsko kroniko, da je skušal neki možak prevariti sodnike in policijo, da bi se dal obglaviti.

Kitajec Ting Hsu Ta, ki je bil videti pri zasliševanju duševno popolnoma zdrav,

je prišel te dni na policijo in izjavil, da je svojo ženo v prepiru zaradi denarnih zadev ubil, njeno truplo pa je vrgel v neki prekop. Policija je storila vse, da bi truplo našla, pa ni imela uspeha. Nenadoma pa se je pojavila Ting Hsu Tajeva žena, živa in zdrava, sama na policiji in je s svojo prisotnostjo dokazala, da je nje mož nedolžen. V časih je bila brala o obtožbi, ki jo je bil naperil proti sebi. Ko so sedaj Kitajci trdili, je povedal, da je prišel z dežele v mesto, kjer mu je zmanjkalo vsega in ker ni imel kaj jesti, ga je obšla misel, da bi si vzel življenje. Storit pa je hotel to stvar tako rekoč na zakonit način, oblasti naj bi ga dale obglaviti. Seveda mu niso ustregli, ko so zvedeli, kako je stvar, pač pa so ga malo zaprli.

Deset sekund je odločilo o dediščini

V New Yorku so imeli zanimivo pravdo za deset sekund. Šlo je za vprašanje, v kateri minuti je umrl neki mož, ki je zapustil med drugim zavarovalno pogodbo, ki je potekala določenega dne ob 12. Če je mož umrl pred to uro, tedaj bi bila zavarovalna družba dolžna izplačati njegovim dedičem 15.000 dolarjev, a če je umrl samo za sekundo pozneje, bi ti odšli s praznimi rokami, vsaj kar se tiče zavarovalnine.

Po skrbni preiskavi je sodišče ugotovilo, da je mož umrl najpozneje deset sekund pred pogodbenim rokom in je razsodilo, da mora zavarovalnica znesek plačati.

Fejaki so igrali nogomet

Nogomet sega v sivi stari vek. Po Homerjevih opisih so že Fejaki poznali neko vrsto nogometa. Tudi poznejši Grki so igrali to igro. Na neki starogrški vazji vidimo mladenčca, ki ustavlja žogo s stegnom. Tudi v leksikonu Atena Poluksa, ki je izšel 180 let pred našim štetjem, lahko beremo o staroveškem nogometu.

Novo ameriško letalo

Po obvestilu »New York Herald« gradijo v Ameriki letalo, ki bo letelo z brzino 800 km na uro. Podobno letalo, ki leti s hitrostjo 640 km na uro, je zdaj že v rabi ter ima šest strojin.

Nevarne plavalaske

»Varuj se plavalash žensk!« poje neka udarnica in po statističnih podatkih nekega portugalskega psihiatra to svariilo ni odveč.

Učenjak je preiskal vzroke 600 samomorov in samomorilnih poskusov moških. 280 med njimi jih je povzročila nesrečna ljubezen, a 193 med njimi, torej nekaj več nego dve tretjini, nesrečna ljubezen do plavalask. Samo v 60 primerih so črnolaski bile vzrok tako obupnih odločitev, ostali primeri pa gredo na račun rjavolask, kar je zelo malo, če pomislimo, da na Portugalskem prevladujejo črnolaski in rjavolaski.

Če še ne veš, zdaj izveš:

da je v severnih predelih Finske zavladala ostra zima in da je zapadel nad decimeter visok sneg;

da je rumunska vlada izdala zakon, ki določa podkupovanje za zločin;

da je Bolgarija pozvala vse zdravnike in medicince na 75dnevno vojaško vajo;

da so v nekem francoskem premogovniku blizu Lillea eksplodirali treskavi plini, pri čemer sta bila dva rudarja ubita, dva pa zastrupljeni;

da preskrbuje Rusija Švedsko z žitom;

da je nemški propagandni minister dr. Göttele te dni posetil češkega državnega prezidenta dr. Hacho;

da je bilo v ukaznem komisariju za vojsko v Sovjetski uniji odlikovanih 7252 vojakov rdeče armade.

z nama, a kurja polt me obliva. Če le pomislim na to, da moram še jaz govoriti z njim. Ljuba Dafna — « in glas mu je prešel v šepet.

Ko so igro nadaljevali, se je sreča obrnila. Mason in Waidegrave sta bila kmalu »zunaj«, osamele možnosti pa je odpovedal.

Kriketni teden v Ellton Parku se je slabo razvijal: zločin v hiši in k temu še izguba druge igre! Gospod Summers je bil nad vsem tem ilno nesrečen. Hčerino rojstveno, da se je zarobila z mladim človekom, ki ga doživlja tatvine, ga vedno nikakor ni moglo potolažiti. Časih je nagel vrigel oči po Patu; kar neverjetno se mu je zdelo, da bi bil ta fant kriv, a koga drugega izmed gostov naj bi sicer sumnili? Nekdo izmed njih je moral ukrasti bisere!

Bil je v težavnem položaju, čeprav ga je navzven mirno prenašal. Šele po večerji, ko so dame zapustile obednico in so ostali možaki sami med seboj, je prvič in zadnjič kratko omenil zado. »Povedati vam moram,« je dejal, »da je detektiv z vašim prijaznim soglasjem preiskoval prtljago, da pa ni našel o biserih niti sledu. Kaj bomo zdaj ukrenili, še ne morem določeno reči. Gospe Neilsonova je pisala svojemu odvetniku in ga naprosila, naj pride jutri dopoldne semkaj, da jo podpre s svojimi nasveti. Do njegovega prihoda bi bilo še časa, da vrne ogrlico, kdar jo je vzel.«

Moški so se spogledali, a nobeden ni črnil besedice.

»Nikar ne puščajno dam predolgo samin,« je nato rekel gospod Summers.

LEPA ZAROTNICA

Detektivski roman

»Si hud name zaradi tega?« je v skrbeh vprašala.

»Hud, dragica? Da je po mojem, bi najrajši glasno oklical vsemu svetu, a kako naj zdaj ravnam? Ali naj govorim s tvojim očetom?«

»Zdaj rajši nikar. Rekel je, da ne mara ničesar slišati, dokler se biseri ne najdejo. Saj prav za prav nisem mislila tako izblebetati, kdo ve, morda ni bilo napač; tako se lahko že naprej sprijazni s to mislijo.«

»Krasno si naredila, dušica. Se je drugače kaj zgodilo?«

»Groza! te še vedno dolži, a detektiv se za to ne meni. Rekla je, da si zložil tisto popevko o nji. Se gospodu Blaku je bilo preneumno in ogrlica zaradi tega seveda tudi ni prišla na beli dan. Sicer pa detektiv misli, da more biti storilka samo ena izmed deklet.«

»Zakaj samo deklet?«

»Ker je deklet prej zmožno takšnega naglega zločina kakor možki. Tatvine v trgovinah, je dejal, so skoraj zmerom delo žensk, ki se ne morejo upirati izkušnjam.«

»Vsekako je istorija grozna,« je rekel Pat. »Po vsem pravilno je, da si očetu povedala, kako je

V letu Gospodovem 1940

Pri »Slovenec« so si omislili še nega Frtačkovega Gustina. Od časa do časa objavljajo razlaganje gospoda Janeza Kalana, ki se je lotil nevhvalne naloge, da sveto dokaže vso pokvarjenost naprednjakov. Z njim se je obračunal že na »XY« v ponedeljskem Jutru, toda g. Janez še ne da miru. »Slovenec« objavlja sedaj njegov poziv, da mu odgovorimo na neko brošuro, ki jo je spisal leta 1920 ter izdal, kakor pravi, v desetstično izvodih. Ta brošura je bila taka, da je vsakega pametnega človeka osvobodila odgovora. To je, kakor g. Kalan sam navaja, njemu osebno pred mendo več kot 15 leti povedal že dr. Žerjav.

V najnovejšem članku g. duhovni svetnik uvodoma odklanja povabilo našega »XY« na steklenico penečega »šabesa«. XY je izbral to plemenito brezačkolno pijačo očitno kot neko kompromisno rešitev. Njegov ime se pričenja namreč z istim zlogom, kakor ime plemenitega alkoholnega napoja — šampanjca G. Kalan pa je mislil, da je treba za pošteno brezačkolno pijačo zahtevati poštena slovenska imena in je zato uvrstil šabes med prepovedane napoje.

V drugem delu svojega odgovora ponavlja g. duhovni svetnik v pravi krščanski ljubezni do bližnjega in zlasti do svojih rojakov in z globokim poznavanjem razvoja slovenskega naroda, da vse delo naprednega — ali kakor on pravi: liberalnega — časopisa in naprednjakov (liberalcev) »v teku zadnjih 70 let ni bilo drugega, kakor delati zdražbo in sovraštvo med rojaki, hujskati zoper cerkev, ubijati v narodu vero in moralno. Kdor ne verjame, pravi g. Janez, naj prečita njegovo že zgoraj omenjeno brošuro iz leta 1920, ki je izšla z naslovom »Zločin nad domovino«. Tam je vse to natančno dokazano. Naprednjaki so to

tudi vse priznali, saj se gospodu Janezu Kalanu niso upali niti odgovoriti in, kakor domneva g. duhovni svetnik, tudi danes ne bodo na brošuro odgovarjali. V tem oziru z gospodom Kalanom popolnoma soglašamo.

Ker smo že pri letu 1920, bodi mimogrede omenjeno, da je takrat izšlo nekaj interesantnih brošur. Med drugimi tudi vrlo zanimiva »Dejanja govore...«, ki pa je niso spisal naprednjaki, temveč sedijo njeni avtorji v neposrednem prijateljskem krogu g. duhovnega svetnika in so menda naprednjaki le poskrbeli, da se njihove dragocene besede niso izgubile.

Časopisje slovenske JRZ se v zadnjem času sploh silno trudi, da bi dokazalo, kako globok jezik je izkopen med JRZ in ostalim narodom. Če se iz vrst JRZ tu in tam čuje glas o potrebi složnega napora za rešitev važnih narodnih vprašanj, se takoj pojavi reakcija. Nedavno je g. Snoj, predsednik našega »Prevoda«, poveljeval v beograjskih listih složno sodelovanje ljudi raznih političnih prepričanj pri organizaciji prehrane v Sloveniji. Stori je to pač predvsem v želji, da »razdeli odgovornosti«. Tega pa n. pr. pri »Slovenskem gospodarju« v Mariboru niso razumeli in so zato takoj postavili vprašanje, da-li je sploh mogoče, da gresta pristaš JRZ in naprednjak vsaj za trenutek skupaj. Nemogoče! pravi »Slovenski gospodar«. »Jutro« je namreč razrazilo dva duhovnika in z ljudmi, ki počenjajo tako grozodejstva, ni mogoče nobena narodna sloga. V ostalem je »Slovenski gospodar« misljenja, da je napredna stvar v Sloveniji itak že v popolnem polomu, do čim so gospodje iz JRZ nosilci neomajnega zaupanja celega naroda, ki očitno drhti v pričakovanju, kako bi se jim ves izročil...

BELEŽKE

Konference v Zagrebu

Včeraj se je vrnil iz Beograda v Zagreb podpredsednik vlade dr. Maček. Dopolnil je konferenčni del časa s podpredsednikom HSS inž. Košutičem in glavnim tajnikom stranke dr. Krnjevičem. Nato je sprejel ravnatelja Gospodarske stoge prof. Tomasiča, nakar se je podal k banu Šubišću, s katerim je imel dolg razgovor.

Razdelitev Suzorja

zopet v ospredju

Razdelitev Suzorja (Osnovnega urada za zavarovanje delavcev) je zopet stopila v ospredje. Hrvatski krogi postavljajo to zahtevo sedaj kot akcijo, ki bi naj dala hrvatskemu gospodarstvu nova sredstva na razpolago. Kakor opozarja »Hrvatski dnevniki«, je beg kapitala iz Hrvatske dosti večji, kakor bi se nepoučeni mogli misliti. Hrvatska je prilično izžrpana. Z ustanovitvijo samostojnega osrednjega zavarovalnega zavoda in razdelitvijo SUZORJA pa bi bilo baje banovini Hrvatski omogočeno razpolaganje z 250 milijoni din, ki bi se mogli porabiti za javna dela in za izgraditev gospodarskega življenja na Hrvatskem.

»Hrvatski dnevniki« tudi znova zahteva, da se določbe uredb o povznanju plač za privatne namene razširijo na vso državo, da bi se s tem zaščitila konkurenčna sposobnost hrvatske industrije in izvršila pravična socialno-politična reforma.

Pametno spoznanje

»Slovenski gospodar« toži, da je naše ljudstvo vse preveč razpoloženo proti vsaki oblasti in da je »po vojni že kar vsake nesreče, ki zadene ljudstvo, kriva oblast.« List poziva svoje čitatelje:

»Bodite do oblastev pravični v vaših presojah in ne zabavljajte čez oblast po nepotrebnem, saj se v danih razmerah itak trudi, da pomaga tam, kjer je pomoč najbolj nujna. Marsikomu se zdi kar imenitno, če ve katero ziniti čez oblast, ker ve, da ga za tako zabavljanje nihče ne bo klical na odgovor. Nikogar ni, ki bi se potegnil za čast naših oblast in tako se vsepovedno zabavlja čez oblast, ki vsa vsega kriva. Nikogar pa ni, ki bi jih branil. Res je, da so tudi organi, ki vodijo oblasti, včasih grešni ljudje. Toda, če ves ta, potem naznanjajo njihovo krivdo tistim, ki se jih toče, da bodo lahko krivca kaznovali in ga izločili iz službovanja. V bodoče naj nihče več ne obesa grehov oblastnih organov na veliki zvon, ampak naj jih javi samo tistim, ki so odgovorni za nje. Danes je dolžnost vsakega državljanca, da se povsod postavi v bran zabavljanja proti našim oblastem, državi in narodu. Kdor ne uspe sam, se naj obrne po pomoč na oblast, ki bo takemu širokoustnežu sigurno zavezalo jezik.«

Katero trditve »Slovenskega Gospodarja« so vredne vse pohvale. Zelo zanimivo pa bi bilo, če bi »Slovenski gospodar« ponatisnil, kaj je pisal o vladi, oblasti in državi ter takih stvarih takrat, ko sam še ni bil na soncu.

Ključec »Domoljub«

Podredni organ slovenskega dela JRZ objavlja uvodnik z naslovom: »Našo mladino nam!« V njem zahteva, naj se izroči telesna vzgoja mladine Slovenskim fantom. »Domoljub« pa ne bi bil zdrav, če ne bi tudi pri tej priliki zopet krivčeno napadel naprednjakov. Očita jim, da »so se bili naše organizacije in izposlovali njen razpust. Takrat so očitali naši organizaciji, da nima državljanske zavesti. Bilo je mnogo podlega in zločinskega obrekovalja in je morala zato naša organizacija za lepo dobo prekiniti z delom. To je najtežja obtožba proti nim, ki so zaradi lastne reklame onemogočili delo te naše organizacije.«

»Domoljub« očitno cilja na razpust Orlovskih zvez. Mi smo že ponovno osvežili spomin na ta dogodek, pri katerem napredni slovenski ljudje niso imeli nikakakega posla. To so opravili možje, ki stoji »Domoljub« mnogo bližje, kakor mi. Akt o razpustu Slovenske orlovskih zvez nosi njihov podpis in njihovo ime se blišči na deklaraciji vlade, ki je svečano proglasila, da naj v bodoče prevzame telesno vzgojo jugoslovenske mladine v roke jugoslovensko Sokolstvo, ki daje vse garancije, da bo ta vzgoja v korist naroda in države. Zgodilo se je v to času, ko so imeli napredni Slovenci prav tako malo vpliva na sklepe vlade, kakor ga imajo danes.

dobro vemo, kaj in kdo je tu zadaj. Vprašanje pa je, komu naj vse to koristi. Slovensko delavstvo kljub vsemu odločno vztraja pri svoji stari zahtevi, da se vrnejo naši socialni zavodi, predvsem Delavska zbornica v upravo pravih predstavnikov delavstva. Delavska zbornica bo samo tako dobila možnost za svoj zdrav napredek, ki je delavstvu toliko potreben. Tej potrebi bi se morali podrediti vsi čim bolj, ki odločajo o usodi Delavske zbornice. V tej zadevi ne bi smeli odločati nikoli osebnih, strankarskih ali političnih razlogov.

Originalne volitve

Tudi slovenski javnosti dobro znano kopalnice Baška na otoku Krku je imelo 27. oktobra občinske volitve. Sedaj objavljajo zagrebški listi izjavo organizacije HSS za Baško, ki pravi, da ona sploh ni postavila kandidatske liste za te volitve, do katerih je prišlo ker je večina obkinskih odbornikov demisionirala. Zakaj jih ni postavila, tega organizacija HSS ne pove, pač pa zatrjuje, da so bili izvoljeni ljudje, ki nimajo s HSS nič skupnega. Zanimivo je, da v sami Baški, ki ima 649 volilcev, ni prišel nihče na volitve. Prav tako tudi ne od 130 volilcev v Stari Baški. V obeh občini, ki ima 1180 volilcev, je volilo vsega skupaj 136 upravičencev, to je 11 odstotkov.

MAL' POLOŽI DAR DOMU NA OLTAR! CMD prosi 10. novembra stori svojo dolžnost!

Položaj Reke po italijanski sodbi

Znani italijanski gospodarski dnevnik »Sole«, ki izhaja v Milanu, je objavil te dni članek, posvečen reškemu vprašanju. List opozarja med drugim na to, da je Reka po svetovni vojni izgubila svoje naravno zaledje ter da se je morala vsa ta leta omejiti samo na vlogo posredovalca med okrnjeno Madžarsko, delom Jugoslavije in Sredozemljem. Reške oblasti so morale v poslednjih 22 letih prestat marsikakšno hudo borbo s težkočami, ki so zaradi tega nastopile. Odkar pa je Madžarska spet pridobila nekatera svoja prejšnja ozemlja, je veliko upanja, da se sedaj tudi Reka spet bliža svojemu gospodarskemu procvitu.

SPORT

Po 14-dnevem odmoru

Novo kolo ligaških tekem za točke Spet štiri srečanja jutri in tudi nekaj nižjerazrednih

Po 14 — dnevnem odmoru se bo jutri spet nadaljevalo prvenstvo v slov. ligi. V Ljubljani bo na sporedu tekma.

med Ljubljano in Bratstvom

Naši ligasi so odmor porabili za vestne priprave. Kako huda je borba za naslov slovenskega prvaka, se vidi že iz dejstva, da je Železničar iz Maribora zahteval za vse svoje preostale tekme zagrebškega sodnika. Trenotno sicer naša Ljubljana vodi za eno točko pred Železničarjem, toda naši vedo prav dobro, da jim ena točka naskoka še ne zadostuje za doseg vzvišenega cilja. Prihodnje nedelje jih namreč pričakuje še težka borba z Železničarjem sredi Maribora, katere izid bo verjetno dal slutiti slov. prvaka. Pogoj seveda pa je, da se Ljubljaničani že v jutrišnji tekmi z Bratstvom vržejo z vso voljo v boj, kati tekma jim ne sme uiti nobena več. Naše moštvo je za nedeljo skrbno pripravljeno, nastopili bodo vsi, ki so pri zadnjih tekmah v Ljubljani predvedli najboljše igre, le z razliko, da bo namesto Pogačnika, ki je bil zadnje čase prav nerazpoložen, čuval naše svetišče vratar Rožič (Feko), znan še iz časov ilirijanskega nogometnega moštva.

Tekma se bo začela točno ob 14.30 na igrišču Ljubljane s sodnikom g. Erlichom (rez. g. Cimperman.)

V predtekni z začetkom ob 13.15 bodo nastopili juniorji Ljubljane in Jadrana za juniorsko prvenstvo. Tudi ta tekma bo nad vse zanimiva.

Na obe tekmi opozarjamo in vabimo vse prijatelje lepega nogometa, naj si jih sigurno pridejo ogledat.

Razen v tej tekmi bo jutri oddanih še 6 točk v ligi, in sicer v naslednjih tekmah:

Za drugačen red v sportu

Naloga srbske, hrvatske in slovenske vrhovne športne organizacije bi bila, da prevzamejo spozornost z državo pobudo za smotno novo ureditev našega sporta

Bolj ko pretresamo vprašanje dokončne organizacije našega sporta v duhu nove politične ureditve v državi, bolj ko iščemo možnosti, da bi se zmerom slabše razmere v našem sportu — v glavnem glede organizacije in posredno s tem seveda tudi glede uspehov na terenu — izboljšale, tem manjše je število sportnih delavcev, ki na ta važni problem še gledajo trezno in objektivno — brez vpliva od koderkoli in brez stremljenja, da bi svojem omejenemu krogu zagurali čim večje koristi. Razne prilikoosti smo že porabili, da smo vsaj mimogrede opozarjali na kvarne posledice brezplodnih razprav in sporov za novo ureditev v posameznih sportnih organizacijah, toda le prerokdo smo se mogli tega vprašanja lotiti v celoti, v glavnem pač zato, ker so nas dogodki sami zavaljeli v podrobnosti ter v vse številne majhne prepire, ki so se pojavili na vseh koncih in krajih, odkar smo začeli »reorganizirati«.

Pred kratkim smo nekaj načelnih misli o tem vprašanju objavili v posebnem članku, za katerega je dal pobudo tajnik SZS g. Gorec in v katerem je bilo naglašeno predvsem to, da smo v naši državi glede sportnih potreb vsi enaki in ni prav, če je po političnem sporazumu banovina Hrvatska za svoje območje ocenila svoje potrebe v telesnovzgojnem pogledu čisto drugače kakor ministrstvo za telesno vzgojo, ki mu je preostala skrb za to ostalih pokrajnih in v državi.

Zdaj nas je v zvezi z nedavno konferenco predstavnikov drsalnih zvez iz Beograda, Zagreba in Ljubljane eden izmed slovenskih udeležencev na tej konferenci (g. Viktor Vodišek) opozoril, da bi sporazumno dosežena rešitev v drsalnem sportu — če bo uspela morda lahko služila kot precedenčni primer za vse ostale, in pri tem naglasil naslednje:

»Mislim, da smo v nedeljo ustvarili prvi primer edine pravilne poti za novo organizacijo drsalnega sporta s tem, da bodo državno zvezo ustanovile vse tri že obstoječe narodne zveze. Da bomo tudi drugod sedanjih položaj uredili, je nujno potrebno, da se lotimo dela sistematično. Predvsem bi morali »Hrvatska športska sloga«, »Savez srbskih sportnih savezov« in »Slovenska sportna zveza« prevzeti pobudo za medsebojni sporazum in obenem stopiti v stik z državno upravo. V enakem okviru naj bi se reševala tudi vsa vprašanja finančnega značaja in pristojnosti. Kaže namreč, da ne bomo prišli nikamor, če se bomo mučili z reorganizacijo posameznih sportnih panog za vsako po posebnem kopitu, preden ne bomo postavili temeljev za celotno organizacijo sporta v državi. Če nečemo začeti graditi hiše pri stehi, moramo najprej določiti razmerje med državo in privatno iniciativo, točno opre-

v CELJU: Olimp—Železničar, v KRANJU: Kranj—Mars ter v MARIBORU: Maribor—Amater.

JADRAN—GRAFIKA Ob 10.30 v Kolesiji

Jutri se predstavita v zadnjem srečanju na igrišču Jadrana v Kolesiji Jadrani in Grafika. Borila se bosta za prvo besedo v gornjem delu prvenstvene tabele. Doseganja srečanja so se vedno končala z majhnimi rezultati, zdaj v korist enega, zdaj drugega.

Grafičarji so dobro vigrana enajstorica z veliko porcijo poštvovalnosti, s katero bodo nadoknadili tehnični minus pred Jadranaši. Tekma bo zanimiva, saj igrajo prvorazredna moštva dopadljiv nogomet tudi za razvaje gledalce. Obe enajstorici se odlikujeta s fair igro. To srečanje nam bo skoraj že dalo letošnjega prvaka v ljubljanskem I. razredu.

V predtekni nastopita mladi enajstorici Grafike in Mladice, prav tako v borbi za točke ob 9.15.

SVOBODA—KOROTAN

Vse dopolne na igrišču Ljubljane

Po dolgem presledku pridejo v nedeljo simpatični Rakovničani po točke na igrišče Ljubljane, tokrat prvič kot prvorazredni klub. Ker sestavljajo obe moštvi večinoma mladi igralci, bo borba precej izenačena, pa tudi ostra, ker so točke obema enako potrebne. Po tej tekmi se bo pričela še prvenstvena tekma mladini Svobode in Hermesa, ki bo brez dvoma tudi zelo zanimiva zaradi izenačenosti obeh enajstoric, ki se bosta borili za drugo mesto v I. razredu mladini v Ljubljani. Juniorji SK Ljubljane so si namreč že dokončno osvojili jesensko prvenstvo.

»Skoraj bi radi, morda tudi zato, da bi se nekoliko potolažili, govorili o presenečenju v Zagrebu. Toda pomislimo, da nemško moštvo že v prvotni sestavi ni našlo odobravanja pri vseh. Slednjič bo to bolj vedel Herberger (nemški državni trener — op. ur.). Ker Conen ni igral in je šel Walter v sredino ter je vstopil Zwolanowski kot rezerva, je bilo pet povprečno igralcev napadalcev prepuščenih samim sebi. Če ni srca in pameti, se ostalim ne sme ni česar očitati. Nemški napad je igral, kolikor je znal, toda ni pač znal bolje.

Zdi se, kakor da smo zadnji poraz, ki smo ga spomnili pri jugoslovenskih doživljajih na Dunaju, tolmačili narobe. Zamenjali smo, da uspeh gostov ni bil posledica slabosti dunajske enajstorice, temveč rezultat dejanske sposobnosti jugoslovenov. Nogometni središčni Dunaj in Budimpešta sta dvignili jugoslovenski nogomet iz nizine. Za to se je izkazal malo hvaležnega, ker je zmagal nad Dunajčani z 2:1, dosegl proti Madžarom v Budimpešti 0:0 in sedaj zabeležil 2:0 proti Nemčiji. Jugoslovene je treba vzeti na znanje, ker spadajo v evropski vrhunski razred.«

★

Potem pa še nekaj o slovenski juniorski enajstorici! V beograjski »Pravdi« je sportni urednik Vladimir Kustudić z naslovom »Četa bodočnosti« napisal našim juniorskim reprezentanci, ki je v nedeljo v Zagrebu premagala Hrvatsko, eno najboljših laskavih ocen, kar smo jih kdaj čitali o slovenskih nogometaših. Pisec pravi med drugim:

»Veste, kaj se je zgodilo? Prav ona mladina Zagreba, ki je nedavno z boljšo igro prepričevalno zmagala nad mlado četo iz Beograda, je izgubila na svojih tleh. Premagal jo je gladko in neoporečno naraščaj iz Ljubljane. Ker se je že dolgo govorilo o sposobnosti mladih iz Slovenije, ki so kar javno napovedovali, da bodo zmagali, se glavno mesto banovine Hrvatske ni upalo v tej tekmi nastopiti samo, temveč je poklicalo na pomoč tudi nekatere iz Splita. Tako je na primer igral tudi isti Batinić, ki se je toliko odlikoval v Budimpešti, ko je nastopil v državni reprezentanci mladicev. Srečanje je bilo kot predigra pred veliko borbo med Nemčijo in Jugoslavijo. To pomeni, da so se dečki s skrajnega zapada na tujih tleh in v strahu pred 12.000 gledalci pokazali za najboljšie v državi. To je pravi čudež! Starejši igralci Slovenije so, tako pravijo, najslabši v državi, mlajši pa so najboljši.«

Kustudić pravi na koncu: »Vsi ti mladi igralci iz Slovenije skupno zapuščajo vtis talentirane celote, ki bi jo Ljubljana morala najskrbneje negovati. Ona, ki je za to pristojna in odgovorna, nikakor ne sme dovoliti, da bi propadla ta dragocena vrednota, ki ji je treba priključiti nado v našo nogometno bodočnost. Tej odlični četi je treba zagurati tekme, v katerih bi se polagoma učila vsega več in dozorevala, da bo kdaj imela vidno vlogo v nogometu Jugoslavije. Vsekakor bi bil neodpustljiv greh, če bi se dovolilo da bi izgorela kakor snop slame.«

Velike konjske dirke

Kakor smo že poročali se bodo pod pokroviteljstvom bana g. dr. N. Natlačena vršile dne 10. in 12. novembra velike konjske dirke na stadionu ZSK »Hermesa« v Spodnji Šiški. Dne 10. t. m., v nedeljo se bodo dirke ob 14. uri, dne 12. t. m., v torek pa kot posebna veleumestna atrakcija ob 19. uri ob razsvetljavi električnih obločin.

Za dirke se je prijavilo dozdaj 20 najboljših kasaških konj Amerikanov domače vzreje in 17 jahalnih konj. Med prvimi so najboljši predstavniki znane ameriške pasme iz našega ljutomerskega rejsejke okolisa. Skupne nagrade za oba dneva znašajo din 26.000. Na dirkah bo po vzorcu velikih dirk v tujini posloval totalizator — stava na konje.

Prireditve je velikega pomena za našo konjerejo, važno panogo kmetijskega gospodarstva. Konji naše domače vzreje so že ponovno širom naše države in v inozemstvu izpričali svoje odlične sposobnosti in dober glas, ki ga uživajo. Dirke obetajo biti med vodilnimi sportskimi prireditvami v letošnji sezoni.

Najkrajši dohod na dirkališče je od tramvajske postaje pri Gaslinem domu v Spodnji Šiški.

Atletika in nogomet

na celjski Glaziji

Jutrišnji dopoldanski spored v Celju Jutri ob 10.30 se bo pričel na Glaziji zadnji atletski miting v letošnjem letu. Na programu je tekmovalje v olimpijskem peterboju za pokal tvrde A. Mislej, ki ga brani A. Urbančič, in bo tudi jutri na startu pripravljen, da si ga osvoji v drugi. Poleg njega bodo za pokal tekmovali še Plateršek, Horjak, Katič, Slanič, Cizelj in drugi. Razen disciplin peterboja, in sicer skoka v daljino, meta kopja, teka na 200 m, meta diska in teka na 1500 m bodo še naslednje discipline: 100 m jun., 800 m, 110 m zapreke, met krogle in troskok.

Ker se je vreme izboljšalo, kaže, da bomo jutri priče lepi zaključni atletski prireditvi, na katero so vabljeni tudi zunanji tekmovalci. Tudi celjsko občinstvo opozarjamo na to zanimivo tekmovalje.

Kot uvod k mitingu bo ob 9.30 istotam važna mladinska prvenstvena tekma med mladima Celja in Olimpa, tako da bo jutri na Glaziji poskrbljeno za ljubitelje nogometa in atletike.

Veselo bo pri Ilirijanih

Ilirija bo priredila v letošnji zimi nekaj družabnih sestankov svojega članstva in prijateljev. Prvi sestanek bo na Martinovnjaku v nedeljo, 10. novembra zvečer v kletnih prostorih restavracije »Sione« (Grill-room), na katerega vabi SK Ilirija vse člane kluba in po njih vplelene goste. Zbaven spored — jazz — restavracija v režiji g. Kriza. (—)

Izredni občni zbor Slovenske plavalne zveze bo v nedeljo dne 10. t. m. ob 9. v klubski sobi kavarne Union.

SK Jadrani. Vsi igralci prve garniture morajo biti jutri najkasneje ob 9.30 v garderobi zaradi prv. tekme s Grafiko. Jutri, Prmočič in Bunc sigurno. Juniorji naj isto tam dvignejo opremo za popoldansko tekmo z Ljubljano.

SK Grafika. Jutri ob 8.30 mora biti juniorsko moštvo na Jadrano ob 10. I. moštvo isto tam Kretič sigurno! Načelnik.

Še dva odmeva iz Zagreba

Kaj pravijo v Pragi o »belih orlih« in kaj v Beogradu o slovenskih juniorjih? Nekoliko pozno, toda vendar ne prepozno, ker sta še zmerom značilna in zanimiva, objavljamo v naslednjem še dva odmeva o nedeljskih dveh zagrebških tekmah, ki sta zgovoren dokaz, da smo ta dan v nogometu res nastopili s tako lepim uspehom, da morda niti danes ne bomo zadnjič govorili o njem.

Najprej o nastopu naše reprezentance! Praki »Der neue Tag« piše z naslovom »Presenečenje v Zagrebu« med drugim naslednje o tekmi med Nemčijo in Jugoslavijo:

Zanimiv dogodek v operi

Priljubljena umetnica Zlata Gjurgjenčeva, članica beograjske opere, bo gostovala v partiji Tatjana v Čajkovskega operi »Evgenij Onjegin«, katero je pela na našem odru pred nekaj leti. Partijo Lenskega

bo pel prvič Anton Sladoljev, ki se je do slej z uspehom uveljavil v raznih manjših tenorskih partijah. Mladi tenorist je dalmatinski rojak, na ljubljanski univerzi pa je študiral pravo in se slednjič odločil za pevsko kariero.

SOKOL

Članstvo Sokola in prijateljstvo sokolstva opozarjamo na važen zbor, ki bo v nedeljo 10. t. m. ob 20. uri v Sokolskem domu. Naj nihče ne izostane. Podrobnosti so razvidne iz letakov, odnosno razposlanih vabil.

Sokol Brezovica uprizori v nedeljo 10. t. m. ob 1/20. veseloigro »Svet brez moških« v lastni dvorani na Brezovici. Vsi prijatelji vljudno vabljeni. Zveze z vlakom ugodne!

Sokolsko gledališče v Rušah. »Trilavski rožec«, pravljica igra v štirih dejanjih, je dosegla v nedeljo 3. t. m. na odru sokolskega gledališča v Rušah velik uspeh. Ker za prvo predstavo mnogo ljudi ni moglo več dobiti vstopnic, se igra na splošno željo ponovi v nedeljo 10. t. m. ob 16. Režija je v rokah s. Marice Čepejeve.

Iz življenja na deželi
Iz Kamnika

ka—Hribar Andrej gre v Celje. V presledku nekaj mesecev je bila na emu Sokolu prizadejana za druga rana in napravljena skoro neopopravljiva škoda. V juniju je bil premeščen na nepozabni prosvetar, srečni podnacionalni br. Dolfe Vadenjal. Komaj smo se znašli, nas je doletel že drugi udarec; premeščen je naš blaginjak, br. Andrej Hribar, politično-upravni uradnik pri sreskem načelnstvu. In spet nam ne preostane drugega, ko da stisnemo zobe za podvojen delo. V Kamniku je prišel pred štiri in pol leta in se takoj tudi prijavil k Sokolu. Zadnji dve leti je bil blaginjak, kakršnih je malo. Ti dve leti ni bila blaginja nikdar prazna! To je bila doba največjih uspehov, odkar društvo obstoji. Cesarjoli se je lotil, je opravil temeljit. Kot odlični uradnik je užival zaupanje svojih šefov in bil čisto deležen pohval. Sai je njegova izredna pridnost splošno znana. Skozi radosti in tegobe življenja ga spremlja s. Marica, ki je prav tako marljiva članica sokolske uprave in ostane v Kamniku, ker je uradnica na pošti. Razbito je družinsko življenje. Toda br. Andrej je že vajen marsičesa. Vso vojno je bil vojak, poltrugo leto je bil nepretrgano na kraški fronti! Šele 1.1920 se je vrnil iz italijanskega ujetništva. Služboval je na Korotškem, v Murski Soboti, zatem devet let v Dolnji Lendavi, kjer je bil skoraj ves čas tudi gerent občine. V Kamniku je prišel iz Radovljice. Doma je iz kmetske hiše s Krži pri Kamniku. Br. Andreju, ki je Sokol, Jukosloven in Slovan že od mladih nog, kličejo: ostani tak še v bodoče, ker že se bližamo cilju! Za vse na Ti hvala in zdravo!

ka—Priljubljena Sokolsko društvo priredi drevi poslovnici večer v zornemu blaginju br. Andreju Hribarju v restavraciji Narodne čitalnice. Vsa sokolska družina naj se z njegovimi prijatelji udeleži lepega večera. — Podružnica CMD bo jutri z ostalimi narodnimi društvi priredila narodno zbirko. Vsakdo naj prispeva vsaj skromen dar. — Proslava jadranskega dne bo v četrtek 14. t. m. Popoldne bo v dvorani kina predavanje s skiptičnimi slikami za šolsko decu zvečer pa bo v Narodni čitalnici proslava za odrasle. Obkrat bo predaval g. Viktor Pirnat iz Ljubljane.

Iz Brežic

br—Cene rasejo. Voli prve vrste 9 din, druge vrste 8.50, tretje vrste 7.50, telice prve vrste 8, druge vrste 7, tretje vrste 6.50, krave prve vrste 7, druge 6, tretje 4, telata prve vrste 10.50, druge 10, prašiči-špahari 16 do 18, prašiči-pršutari 12 do 14 za kg žive teže Goveje meso prve vrste prednji del 16, zadnji del 18, goveje meso druge vrste prednji del 14, zadnji del 16, svinjina 22, slanina 25, svinjska mast 28, čisti med 25, goveje surove ko-

že 14, telatje surove kože 12, svinjske surove kože 10 za 1 kg. Pšenica 350, ječmen 325, fižol 400 do 600, krompir 150 do 175, lucerna 120, seno 100, slama 75 za stot. Drva 125 za kub. m. jaja 1.50 do 1.85 za kosnad, mleko 2 din liter, surovo maslo 45 za kg, navadno mešano vino pri vinogradnikih 6 do 8 din za liter, finejšje sortirano vino pri vinogradnikih 9 do 11. Cene se vsak dan dvigajo.

br—Znan vsem prijatelj, Mladi, komaj 19-letni Pavel P., ki je kradel in vlamjal po celem srezu in so za varnostni organi že aretirali, pa jim je v temni noči pobegnil, je bil v sredo spet prijet. Vsem je še v spominu vloga v župno cerkev v Arčičah, kjer so tatovi odnesli mostarico in jo nekje v Zagrebu prodali. P. je priznal, da je bil pri tem vlogu glavni sokrivec, dočim drugih vlogov neče priznati, da jih je izvršil sam, pač pa se izgovarja, da je bil pri tatinskem poslu le za stražo. V našem okraju je izvršil okrog 30 vlogov. Vse ukradene predmete je prodal v Zagrebu, kjer se je počutil najbolj varnega. Pri aretaciji so našli pri njem notes, v katerega je zabeleževal, koliko je izkupil za ukradeno blago. P. je sin nezakonske matere, ki živi baje v Zagrebu z nekim priležnikom, kamor je rad zahajal v družbo že dolgo iskanih vlogov in tatov. Vso pohvalo zaslužijo naši orožniki, ki so se dolgo trudili, priti na sled zloglasnemu vlogilcu. Mladi P., ki je v slabi družbi postal tat velikega formata, sedaj čaka na kazen v zaporih okrajnega sodišča v Krškem. Njegovi pomagači so tudi že za zapah!

br—Spet ukradeno kolo. V sredo, ko je v mestu močno deževalo, je šel zidar Janez Zagorec iz Cundrova vedrit v Poljansko kavarno, kjer se ni dolgo zamudil, svoje kolo pa priložil na steno pred lokalom. Ko je dež ponehal, je opazil, da mu je nekdo ukradel 700 din vredno kolo znamke »Adler«. To je že sedmo kolo ki je bilo ukradeno zadnji čas. Kaže, da je na tatinskem poslu več tatov, saj ni dolgo, ko so varnostni organi aretirali nekoga Hrvata, ki je priznal dve tatvini koles.

Kinematografi

Dolenji Logatec. Zvočni kino »Sokol« bo predvajal danes ob 8.15 in jutri v nedeljo ob 4. in 8.15 stajni vefilmi »Kavalerij Njenega Velikanstva« (Trie mušketirji) po Dumasovemu romanu. V sredo in četrtek ob običajnih urah glasbeni in pevski film »Pesem vetru«.

Ribnica. Sokolski zvočni kino bo predvajal drevi in jutri popoldne in zvečer film »Hotel du nord« (Jazbina). Za dodatek kratak zabavni film.

Jesenice. Zvočni kino Radio bo predvajal v soboto in nedeljo ob 20. (v nedeljo tudi ob 15. uri) vefilmi »Melodijo noči« iz Giglijem v glavni vlogi. Med dodatki tudi vojni tednik. — Sledi vefilmi »Uso-da v gorah«.

RADIO

Sobota, 9. novembra
Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki. — 12: Plošče. 12.30: Poročila, objave, napovedi. — 13.02: Veselo plošče. — 14: Poročila. — 17: Otroška ura: Pavliha, zvesti služabnik (lutkovna igra). — 17.30: Pri lutkah in škratih (plošče). — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Za delopust igra radijski orkester. — 18.40: Kakšno bo vreme (g. J. Sicherl). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nac. ura. — 19.40: Koranica (plošče). — 20: Zunanje-politični pregled (dr. A. Kuhar). — 20.30: Glasbeno pisan večer. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za dober konec tedna (Radijski orkester).

Beograd 19.40: Srbske vojaške pesmi. — 20.40: Vesela glasba. — 22.50: Ples. — Zagreb 17.15: Koncert orkestra. — 20: Griego-va suita »Peer Gynt«. — 20.30: Pevski večer. — Praga 19.45: Pester spored. — Sofija 19.50: Lahka godba orkestra. — 20: Skladbe za čelo. — 20.30: Pester glasbeni spored. — 22.05: Pesmi in plesi. — Berlin 19.20: Koncert orkestra in solistov. — 21.15: Vesela muzika.

Naše gledališče

DRAMA

Sobota, 9. Cigani. Premiera. Red premierski.
Nedelja, 10. ob 15.: Razvalina življenja Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20.: Romeo in Julija. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.
Ponedeljek, 11.: zaprti. (Generalka).
Torek, 12.: Lepa Vida. Krstna predstava. Red premierski.

Drevi bo premiera tridejanske burke »Cigani«, katere avtor je humorist Milčinski. V tej zabavni zgodbi je orisal originalne figure iz sodniškega, igalskega in malomeščanskega sveta. Dejanje se godi na sočniji in v gostilni v majhnem podeželskem mestu. Igrali bodo Cesar, Drenovec, Daneš, Presetnik, Kaukler, Rakarjeva, Gabrijeličeva, Peček, Nablocka, Potokar, Slavčeva, Simčičeva, Novak. Režiser prof. šest.

Nedelja v dram. Popoldne ob 15. bodo ponovili Finžgarjevo dramo »Razvalina življenja«, ki predstavlja povod iz kmečkega življenja, v kateri je popisal dramatik posledice nesrečnega zakona, sklenjenega iz koristolovstva. Igrali bodo Cesar, Mira Danilova, Gabrijeličeva, Sever, Presetnik, Kaukler in Rakarjeva. Režiser M. Skrbinec. — Zvečer pa bodo igrali Shakespeareovo igro »Romeo in Julija«, ki je renesančno razgibana, subtilno lirčna in učinkovita dramatična tragedija. Igrali bodo naslovni vlogi Jan in Vida Juvanova, dalje Gregorin, Drenovec, Skrbinec, Kralj, Peček, Sever, Lip-pah, Nablocka, M. Danilova, Presetnik, Brezigar, Gabrijeličeva, Tiran, Raztresen, Starič. Godi se v Veroni, samo prvi prizor petega dejanja v Mantovi. Delo je režiral dr. Kreft. — Za obe predstavi velja-zo znižane cene od 20 din navzdol.

»Lepa Vida«, drama v štirih dejanjih, je najnovejša dramsko delo znamenitega slovenskega književnika Ferda Kozaka. Avtor je postavil na oder konflikte iz industrijskega kroga ter očrtal v dialogih in dramatičnih prizorih razkroj družinskega življenja, v katero posegajo socialni in družinski problemi. Delo bo režiral dr. Kreft. Glavno žensko vlogo bo kreirala Mira Danilova, glavne moške pa Lev-ar. Kralj in Jan. Krstna predstava bo v torek za red premierski.

OPERA

Sobota, 9.: Evgenij Onjegin. Izven. Gostovanje Zlate Gjurgjenčeve.
Nedelja, 10. ob pol 11.: Baletna predstava. Izven. Globoko znižane cene od 16 din navzdol. Ob 15.: Grof Luksemburški. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Ponedeljek, 11.: zaprti.
Torek, 12.: Grof Luksemburški. Red terek.
Sreda, 13.: Figaroova svatba. Red sreda.
Četrtek, 14.: Carmen. Red premierski.

Opozarjamo na nocojšnje gostovanje Zlate Gjurgjenčeve, ki bo nastopila drevi v partiji Tatjana v Čajkovskega operi »Evgenij Onjegin«. Ta čarobna Čajkovskega pesnitev je po pristnosti glasbene invencije, toplini čustev in melodije barvitosti ena izmed najlepših oper svetovne literature. Naša uprizoritev bo zanimiva, ker bo poleg gostinje Gjurgjenčeve nastopil prvič v partiji Lenskega mladi tenorist An-

ton Sladoljev, ki se je našemu občinstvu že predstavil z uspehom v manjših partijah. Naslovno partijo bo podal Boris Popov, sodelovali bodo Lupša, Španova, Kogejeva, Poličeva, B. Sanci in Dolničar. Dirigent A. Neffat, režiser C. Debevec.

Na baletni predstavi, ki bo v nedeljo popoldne ob pol 11. bodo sodelovali celotni baletni zbor, solistije Bravničarjeva, Moharjeva, Remskarjeva in Japljeva, šef baleta inž. Golovin ter solisti Pilato, Carman in Pogačnik. Ansambel bo izvajal razne klasične, karakterne in moderne plesne igre, operet in baletov v koreografiji inž. Golovina in Pilata. Opozarjamo na globoko znižane cene od 16 din navzdol. Te zanimive prireditve naj nihče ne zamudi!

Mlada slovenska plesalka moderne izrazne smeri, Marta Paulinova, je pripravila samostojne plesne večer, ki bo v ponedeljek 18. t. m. v operi. Svojske plesne kompozicije so ustvarjene na ciklus modernega ruskega skladatelja A. Grečaninova

in na novo, še ne izvajano skladbo L. M. Škerjanca »Nocturne«. Glavni poudarek večera pa bo na koreografiji »Mafentika«, za katero je napisal skladatelj Škerjanc glasbo na plesalkino zamisel. Na sporedu bo še ples »Norec«, izvajan brez spremilja-ve, in »Nespametna devica« Pavla Sivica. Značaj plesov je v moderni smeri, z močno individualno črto. Predprodaja vstopnic pri dnevnih blaginji v operi.

V letošnji sezoni bo prinesla Bizetova opera »Carmen« s Kogejevo v naslovni partiji novo zanimivost. Mladi, novoanga-žirani solopisalec Boris Pilato bo napravil poleg Golovinovih nekaj svojih koreografij za to opero. V njej bo plesal so-lo in duet z Moharjevo. Uprizoritev bo v četrtek za red premierski.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 9.: Na dnu. Red A.
Nedelja, 10. ob 15.: Cyrano de Bergerac. Ob 20.: Nenavaden človek. Znižane ce-ne.

MALI OGLASI
CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za sifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopisi in živitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za sifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglašje se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za sifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—.

Kampa, kam?

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Pri Putrihu

danes in jutri ples. Vsi vabljeni. 30274-18

Gostilna Poljšak

vabi vsako soboto in nedeljo ter praznike na vesel družabni večer. Igra, nova, prvovrstna godba. Domače kolone. Najnovejša kegljišča. — Šmartinska 22. 30251-18

Danes vsi na veselo

Martinovanje v gostilno k Panju. Vse-ga ul. 10. Točilo se iz-obražuje, razna topla in mrzla jedila, domače krmilice, pečenice itd. Zato vsi v Vegovo ulico k »Panju«. 30267-18

Pečene, pitane

štajerske purane gosti in cvrte piske. — Gostilna Lovšin. 30272-18

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Sevdalinska kapela

potrebne 2 učenci, mili-pod, zunanjo, Gostilna Zrinski, Čakovce. 30275-1

Krojaškega

pomočnika za male kose sprejme-takoj v stalno službo — Skoberne, Trbovlje. 30234-1

Mlad mesarski

pomočnik isče službo. Ponudbe pod »Dobro delavce« na ogi. odd. Jutra. 30263-1

Gostilniška

kuharica samostojna, izveščana, poštena in urna, ki ima veselje za nočno delo, se takoj sprejme. Plaša in postopek dobra. Ponud-be pod »Samostojna kuharica« na ogi. odd. Jutra. 30269-1

Hlapec h konjem

priden in pošten, dobi-takoj službo. Gostilna Huč, Vegova ul. 10. 30268-1

Vrhovska

vsaka beseda 50 par, za dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 15 Din.

Službo nemškega

korespondenta tudi samo polredno, sprejemam. Ponudbe na ogi. odd. Jutra pod »Perfekt«. 30246-2

Natakarica

dobra moč, s kavčijo in perfektnim znanjem nemške, isče službo v boljšem, dobro ločenem lokalu. Nastopi lahko s 1. decembrom. Čerjone ponudbe poslati na po-družnico Jutra v Celju pod značko »Simpatič-na«. 30206-2

Brivski pomočnik

mlajši, dober delavec, isče mesto. Po možnosti nastopim takoj. Zbirka Ivan, Jesenice, Gospo-svetstva c. 22. 30227-2

Prodaj

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Aparat za

trajno ondulacijo (Regent), električni av-tonat za gretje vode (Boueller) in pisarno mizo prodam. Dorček Ivan Dalmatinova ulica. 30260-6

Registrirna

blagajna »Nationale« je naprodaj. Ogleda se v Trdinovi ul. 7, pritličje, levo. 30295-6

Stanovanja

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Dvosobno

stanovanje skromno, isče za takoj državni uslužbenec. Na-slov v ogi. odd. Jutra. 30279-21a

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Garsoniera

se takoj odda. Poizve se pri dr. Vrtičniku. Trdi-nova 7. 30296-23

Opremljeno sobo

(prilžitje) v mestu, od-dam s 15. novembrom. Naslov v vseh posl. Ju-tra. 30257-23

Sobo

lepo opremljeno, mirno, s souporabo kopalnice, oddam solidnemu gospo-du s 15. t. m. Naslov v vseh posl. Jutra. 30253-23

Dijake

sprejemam na stanova-nje. Naslov v vseh po-slov. Jutra. 30253-22

Sobe isče

Vsaka beseda 50 par, za dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 15 Din.

Separirano sobo

isče boljši gospod, po-možnosti s hrano. Ro-nudbe pod »15. novem-ber«. 30255-23a

Stroji

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Dinamo motor

ca 85 KW, 220 Voltov, istoimerni tok (Gleich-strom) ali motor. Iste jakosti takoj kupimo. Cenj. porudbe na ogi. odd. Jutra pod »Dyna-mo«. 30262-29

Vsakovrstno

zlatu, briljante in srebro kupuje po naj-višjih cenah A. BOŽIČ-Ljubljana, Franciskan-ska ul. 3. 238-36

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Idealen stavbni

prostor oca 5000 kv. metrov, po-sobno ugoden za sadjar-je, s krasnim razgledom na Novo mesto prodam po 16 din kv. meter. — Vprašati v pisarni Rea-liteta Ljubljana, Prešer-nova 54-I. 30138-20

Hišo z gostilno

in gospodarskim posop-jem v Polhovem gradu po ugodni ceni napro-daj. Pojanila se dobijo pri gosp. Viharju Ign., mizarstvo, Gradaška ul. 12. 30167-20

Dobro obrit — dobre volje!

5 pravo britevco postane britje res pravi ušček! Pos-kusite ROTBART EKSTRA TENKO-

ROT BART EKSTRA TENKO 10 kôrn. Din 15.-

Varujte se patvorbi!

V Mostah, Zaloška 83
dobite
goske — purane — piščance
po izredni konkurenčni cen. — Ugodna
prilika za gospodnje in gostilničarje.

Umrl nam je naš ljubljani soprog, oče, stari oče, brat, stric, svak, gospod

Golob Jernej
žel. zvaničnik v pokoju
v 69. letu starosti, previden s tolažili sv. vere.
Pogreb predragerega rajnega bo v nedeljo, dne 10. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Podgorje pri Kamniku.

Podgorje pri Kamniku, 8. novembra 1940.

Žalujoči:
Marija, soproga; ing. Franjo, Ivan, učitelj, Josip, konj. major, sinovi; Majda, Borut, vnuka, bratje, sestra in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

V cvetu mladosti nam je kruta usoda izrgala našo srčnoljubljeno, nepo-zabno hčerko in sestro, gospodično

Osojnik Mileno
abiturijentko

K preranemu grobu jo spremimo v nedeljo, dne 10. t. m. ob 3. uri pop. z žal. kapele sv. Nikolaja, k Sv. Križu.

Ljubljana, Brežice, dne 8. novembra 1940.

Neutolažljivi:

Nežika, Josip, starši; Joško, brat
ter ostalo sorodstvo